

UNIVERSITEIT GENT
FACULTEIT POLITIEKE EN SOCIALE WETENSCHAPPEN

**EIGEN SCHULD, DIKKE BULT?
EEN FILOSOFISCHE REPLIEK OP THEODORE DALRYMPLE**

Wetenschappelijke verhandeling

aantal woorden: 25.642

PIETER LAUWAERT

MASTERPROEF POLITIEKE WETENSCHAPPEN
afstudeerrichting NATIONALE POLITIEK

PROMOTOR: (PROF.) DR. CARL DEVOS

COMMISSARIS: MEN. KASPER OSSENBLOK

ACADEMIEJAAR 2013 – 2014

ABSTRACT

Theodore Dalrymple is een Brits essayist die dankzij de lofbetuigingen van N-VA-boegbeeld Bart De Wever in Vlaanderen bekendheid kreeg. Dalrymple is een conservatief denker die stelt dat het ontkennen van de eigen verantwoordelijkheid mensen afhankelijk maakt van de welvaartsstaat en zo een onderklasse in stand houdt. Hij baseert zich hiervoor op twee premissen: de eerste stelt dat een mens dankzij zijn vrije wil verantwoordelijk is voor de keuzes die hij maakt omdat hij steeds iets anders kan kiezen. De tweede premisse luidt dat de mens domineert over zijn omstandigheden en dat deze laatste niet als excuus kunnen worden ingeroepen. Deze meesterproef toont echter, op basis van argumenten van luck egalitarians, aan dat deze twee stellingen onrechtvaardig zijn. Zo kunnen mensen enkel verantwoordelijk gehouden worden voor de oprechte keuzes die in alle autonomie genomen werden. Evenzo kan de drugsverslaving beschouwd worden als een hevig verlangen waarvoor men niet volledig verantwoordelijk is. De tweede stelling klopt evenmin omdat de omstandigheden wel degelijk een invloed hebben op de levenskansen en keuzes van een mens. Omdat een mens zijn omstandigheden niet gekozen heeft, is het onrechtvaardig om hem daarvoor verantwoordelijk te houden. Zo kan de tienerzwangerschap beschouwd worden als een dure smaak waarvoor men niet de volledige verantwoordelijkheid hoort op te nemen. De kritieken die tegenstanders van luck egalitarianism gegeven hebben, blijken niet overtuigend genoeg te zijn om de theorie te verwerpen. Politici die de wereld rechtvaardiger willen maken, richten zich daarom het best op compenserend onderwijs en een egalitaire planner.

Dankwoord.....	3
Aanleiding.....	4
Hoofdstuk 1: Het wereldbeeld van Theodore Dalrymple	6
INLEIDING	6
I. BIOGRAFIE.....	6
II. EEN CONSERVATIEF DENKER	8
III. VERANTWOORDELIJKHEID.....	10
INLEIDING.....	10
ONVERANTWOORDELIJKE MENS IN EEN VERANTWOORDELIJKE WERELD.....	11
DE VRIJE WIL	13
DE WERELD VAN DALRYMPLE.....	15
IV. KRITIEK OP DE WELVAARTSSTAAT	16
INLEIDING.....	16
AFHANKELIJKHEID.....	16
ONVERANTWOORDELIJK GEDRAG.....	17
APATHIE	18
BIG GOVERNMENT	19
LIEFDADIGHEID ALS ALTERNATIEF	19
CONCLUSIE.....	20
Hoofdstuk 2: Een repliek van de luck egalitarians	21
INLEIDING	21
I. VERANTWOORDELIJK VOOR KEUZES?	21
INLEIDING.....	21
AUTONOME KEUZE	22
OPRECHT VRIJE KEUZE.....	22
VOORKEUR	23
LUCK EGALITARIANISM TOEGEPAST	24
II. EEN HEVIG VERLANGEN NAAR DRUGS.....	24
INLEIDING.....	24
EEN HEVIG VERLANGEN.....	25
III. VERANTWOORDELIJK VOOR OMSTANDIGHEDEN?	26
INLEIDING.....	26
DEFINITIE OMSTANDIGHEDEN.....	27
VERANTWOORDELIJK VOOR OMSTANDIGHEDEN?	27
IV. EEN DURE SMAAK VOOR KINDEREN	29
INLEIDING.....	29
EEN DURE SMAAK	29
V. LUCK EGALITARIANISM TOEGEPAST	31
INLEIDING.....	31
HET VERZEKERINGSSYSTEEM VAN DWORKIN	32
HET BASISINKOMEN VAN VAN PARIJS	33
COMPENSEREND ONDERWIJS VOLGENS ROEMER	34
DE EGALITAIRE PLANNER VAN ROEMER.....	35
CONCLUSIE.....	37
Hoofdstuk 3: Luck egalitarianism weerlegd?	39
INTRODUCTIE	39
I. VERNEDERENDE ONTHULLING.....	40
II. STEREOTYPEN BEVESTIGEN	41
III. MEDELIJDEN	42
IV. PATERNALISME.....	44
V. ONBARMHARTIGE SAMARITAAN	45
VI. EGOÏSTISCHE WERELD	46
VII. ONEERLIJKE CONCURRENTIE.....	47
VIII. GEEN VRIJE WIL	48
IX. VERANTWOORDELIJK VOOR KEUZES	49
X. ZINLOZE OPDRACHT	50

XI. ONVOLLEDIGE IMPLEMENTATIE	50
XII. TE BEPERKT	51
XIII. AUTONOMIE IN GEVAAR	52
XIV. VERLAGEN VAN HET WELZIJN	53
XV. IN CONFLICT MET HET GELIJKHEIDS- EN VRIJHEIDSPRINCIPE	54
CONCLUSIE.....	56
Conclusie.....	57
Bibliografie	59

Dankwoord

"Alleen zij verdwalen die de weg kennen". Dit citaat van Marcel Möring is van toepassing op menig student die een scriptie wil schrijven. Deze meesterproef begon met een idee in mijn hoofd maar waar die inval mij zou brengen was niet geweten. Dankzij de steun van professor Devos en meneer Ossenblok werd het idee verfijnd tot een onderzoek waarvan u het resultaat nu in uw handen heeft. De inspirerende opmerkingen van mijn promotor en commissaris waren de richtingaanwijzers die ik nodig had om deze zoektocht tot een goed einde te brengen. Omdat zij mij hielpen bij het vinden van het juiste pad, wil ik professor Devos en meneer Ossenblok van harte bedanken. Want Daniel Bacquellaine wist het al: "Als je ergens heen wil, is het niet de eerste stap die de meeste moeite kost. De richting kiezen waar je heen wil, daar zit de moeilijkheid".

Aanleiding

"Armoede, is dat niet de schuld van de armen? Ze hebben wel allemaal een smartphone en flatscreen, en dan klagen dat ze arm zijn" (Walschaerts, 25-02-2014)? Deze vraag spookte door het hoofd van cabaretier Raf Walschaerts toen een bedelende vrouw hem aansprak. Wie is verantwoordelijk voor de armoede waarin de bedelares leeft? Is het de overheid die haar te weinig kansen en ondersteuning heeft gegeven? Of ligt de schuld bij de vrouw die het weinige geld dat ze heeft aan materiële objecten opsoupeert? Raf Walschaerts neigt meer naar het laatste. Elke mens heeft immers, volgens de wederhelft van Kommil Foo, "simpelweg de morele plicht het eigen leven in handen te nemen" (Walschaerts, 25-02-2014). Een mens moet niet passief aan de zijlijn van zijn leven staan, maar zelf actie ondernemen om zijn situatie te verbeteren (Walschaerts, 25-02-2014). Door zelf verantwoordelijkheid op te nemen voor zijn daden, kan een mens vooruit gaan in het leven. De verantwoordelijkheid bij het systeem, de overheid of de ander leggen, helpt een mens dus niet. De komiek besloot daarom om niet in zijn geldbeugel te tasten maar gewoon verder te gaan: "Nee dus, ik geef niks. In uw eigen belang mevrouw de bedelares. Geloof me, op lange termijn zal u begrijpen dat ik u geholpen heb, net door niet te geven" (Walschaert, 25-02-2014).

Raf Walschaerts is niet de enige Vlaming die zo over armoede en werklozen denkt. Uit een onderzoek dat Mark Elchardus uitvoerde in opdracht van het Socialistische Ziekenfonds blijkt dat meer dan 60% van de Vlamingen akkoord gaat met de stelling dat "de meeste mensen die werkloos zijn, gemakkelijker werk zouden kunnen vinden indien ze echt moeite zouden doen" (Justaert, 27-11-2013). Meer dan de helft van de Vlamingen is het volmondig eens met de bewering dat "als sociale uitkeringen niet zo gul zouden zijn, mensen beter zouden leren om op beide benen te staan." De stelling dat "veel mensen die van de sociale zekerheid trekken, het eigenlijk niet verdienen" wordt gesteund door de helft van de Vlamingen (Justaert, 27-11-2013). En één op vijf Vlamingen is van oordeel dat "onze verzorgingsstaat ervoor zorgt dat mensen lui worden." Al deze stellingen impliceren dat door de welvaartsstaat mensen niet langer de verantwoordelijkheid opnemen voor hun leven. De sociale zekerheid wordt, volgens de respondenten, als hangmat gebruikt die de werklozen elke motivatie ontnemt om nog inspanningen te doen.

Het idee dat mensen de sociale zekerheid misbruiken, wordt ook door sommige politici verspreid. Zo wil N-VA-politica Liesbeth Homans, als voorzitter van het Antwerps OCMW, dat mensen met een leefloon verplichte gemeenschapsdienst doen (Van de Cloot, 19-11-2003, p. 37). OpenVLD heeft zelfs laten berekenen dat zo'n verplichte gemeenschapsdienst meer dan 470 miljoen euro zou opbrengen voor de maatschappij (Goethals, 30-04-2014, p. 10). Ook N-VA-boegbeeld Bart De Wever wil dat mensen met een uitkering meer geresponsabiliseerd worden. Het is volgens De Wever immers zo dat "vandaag in Vlaanderen iemand met een goed cv hoe dan ook

werk vindt" (Abbeloos, 20-05-2014, p. 6). Opnieuw impliceert N-VA dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun werkloosheid.

In Vlaanderen gaan er alsmear luidere stemmen op die stellen dat een mens meer verantwoordelijkheid moet opnemen voor zijn daden. In plaats van te steunen op de overheid, moet de mens zelf de handen uit de mouwen steken en de consequenties van zijn keuzes leren aanvaarden. Deze "eigen schuld, dikke bult"-retoriek is identiek aan het mens- en wereldbeeld van Theodore Dalrymple, een Engelse dokter die dankzij zijn essays en boeken een invloedrijke denker is geworden in conservatieve milieus. Dalrymple stelt dat een mens dankzij de vrije wil verantwoordelijk gehouden kan worden voor zijn keuzes. Ook beweert hij dat mensen domineren over hun omstandigheden en deze laatste dus niet als excuus kunnen worden ingeroepen om hun gedrag goed te praten.

Deze meesterproef wil onderzoeken hoe rechtvaardig het is om een mens volledig verantwoordelijk te houden voor de omstandigheden waarin hij leeft en de keuzes die hij heeft gemaakt. In het eerste hoofdstuk wordt het wereldbeeld van Theodore Dalrymple besproken. In het tweede hoofdstuk worden de twee basisstellingen van Dalrymple aangevallen met argumenten die geleverd werden door luck egalitarians, een groep filosofen die stellen dat een mens slechts verantwoordelijkheid moet opnemen voor zijn oprechte keuzes maar niet ter verantwoording kan geroepen worden voor de omstandigheden waarvoor hij niet gekozen heeft. In het laatste hoofdstuk wordt onderzocht of de kritieken die gegeven werden op het luck egalitarianism overtuigend genoeg zijn om deze theorie te verwerpen.

Hoofdstuk 1: Het wereldbeeld van Theodore Dalrymple

INLEIDING

Volgens N-VA-voorzitter Bart De Wever is Theodore Dalrymple "een van de meest onverschrokken pleitbezorgers voor de vrijheid" (Dalrymple & De Wever, 2011, p. 31). Voormalig SP.A-boegbeeld Frank Vandenbroucke daarentegen vindt dat Dalrymple "uit zijn nek kletst over de welvaartsstaat" (Schoofs, 19-11-2011, p. 16). Parlements lid John Crombez omschrijft Dalrymple als "een intellectuele clown", terwijl collega-partijlid Bert Anciaux beweert dat hij "een prikkelende analyse van onze verzorgingsstaat" maakt (Crombez, 18-05-2011, p. 24; Anciaux, 16-06-2011, p. 26). Het minste wat over Theodore Dalrymple gezegd kan worden is dat hij een controversieel figuur is. Om te bepalen welke interpretatie de juiste is, dient eerst het wereldbeeld van Theodore Dalrymple besproken te worden.

Dit hoofdstuk start met een beschrijving van de levensloop van Dalrymple (deel I). In het tweede deel worden de conservatieve elementen van Dalrymple zijn wereldbeeld besproken. Zo vindt hij dat de mens van nature slecht is en dat het verleden en de elite moeten bewonderd worden. Als conservatief denker, heeft hij ook een afkeer voor een te grote overheid en voor mensen die met hun emoties te koop lopen. In deel III wordt de eerste premisse van Dalrymple voorgesteld: dankzij de vrije wil kan een mens kiezen wat hij doet en moet hij de verantwoordelijkheid opnemen voor zijn keuzes. Hiermee gaat Dalrymple in tegen de slachtoffercultuur die de verantwoordelijkheid voor de ellende van de mens bij de overheid legt. De tweede premisse van Dalrymple luidt dat een mens domineert over zijn omstandigheden (deel IV). In de welvaartsstaat wordt de plicht van elke mens, zijn omstandigheden overstijgen, echter onmogelijk gemaakt.

I. BIOGRAFIE

Theodore Dalrymple is het pseudoniem van Antony Daniels (Wansink, 16-02-2013, p. 92). Op 11 oktober 1949 werd hij in Londen geboren in een gezin met een Duitse moeder en een Russische vader (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Zijn vader groeide op in een Londense achterbuurt maar kon zich dankzij het strenge onderwijs omhoog werken op de maatschappelijke ladder: "Dergelijke scholen garandeerden hun leerlingen een uitweg uit de sloppenwijken" (Sabbe, 29-09-2007, p. 16). Dankzij zijn vader kwam hij in contact met communistische denkers en westerse filosofen zoals Hume en Rochefoucauld (An Interesting Life, 2013). In 1974 behaalde hij zijn doktersdiploma en een jaar later vertrok hij naar Zimbabwe om als spoedarts in een ziekenhuis te werken. Na zes maanden trok hij naar Zuid-Afrika waar hij werkzaam was als huisarts in de provincie Natal (An Interesting Life, 2013). In 1976 keerde hij terug naar Londen om als psychiater in een ziekenhuis in de East End patiënten te helpen.

Ontgoocheld door de gemakzucht van zijn collega's vertrok hij in 1979 naar de Gilberteilanden in de Stille Oceaan (An Interesting Life, 2013). Tijdens zijn verblijf in de republiek Kiribati, verscheen op 27 augustus 1983 zijn eerste essay 'A Bit of a Myth' in het Engelse magazine The Spectator. In de daaropvolgende jaren zou hij ook nog werkzaam zijn in de sloppenwijken van Tanzania, Guatemala en in Zaïre, ten tijde van het Mobutu-regime (Van Cauwelaert, 2006, p. 106). Over deze ervaringen schrijft hij in 'Leven aan de onderkant': "Ik heb ook als arts gewerkt in enkele van de armste landen van Afrika en in zeer arme landen in de Stille Zuidzee en Latijns-Amerika. Toch aarzel ik niet om te zeggen dat de geestelijke, culturele, emotionele en spirituele verarming van de westerse onderklasse de grootste is die ik ooit heb gezien" (Dalrymple, 2004, p. 15).

Van 1990 tot zijn pensionering werkte hij als arts en psychiater in een ziekenhuis en gevangenis in Birmingham (De Decker, 2006, p. 94). Op 19 mei 1990 verscheen het artikel 'If Symptoms Persist' in The Spectator met als auteur Theodore Dalrymple. Voortaan zou Daniels deze nom de plume gebruiken om zijn ervaringen met drugspatiënten en criminelen te beschrijven. Hiervoor baseerde hij zich op zijn bevindingen als dokter in Engeland waardoor hij "het voorrecht heeft gehad het leven van deze onderklasse te kunnen observeren" (Dalrymple, 2004, p. 15). Terzelfdertijd begon hij ook essays te publiceren in het Amerikaanse tijdschrift City Journal dat door de conservatieve denktank Manhattan Institute wordt uitgegeven (Van Cauwelaert, 2006, p. 106). Deze essays werden in 2001 gebundeld in het boek 'Life at the Bottom: The Worldview That Makes the Underclass'.

Drie jaar later werd Dalrymple in de Nederlandstalige pers geïntroduceerd door criminoloog Chris Rutenfrans die in de krant 'Trouw' naar zijn ideeën verwees (Wansink, 16-02-2013). Rutenfrans vertaalde het werk 'Life at the Bottom' naar het Nederlands en sindsdien vindt de Britse psychiater een welwillend oor in verschillende Nederlandstalige media zoals 'De Standaard', 'Knack' en 'Trouw' (Post, 30-06-2012, p. 58). Volgens Rutenfrans waarschuwt Dalrymple de lezers voor het onheil dat een onverantwoordelijk leven met zich meebrengt: "De patiënten hebben ten onrechte geen verantwoordelijkheid genomen voor hun eigen leven en de lezers zullen merken dat ze lichtvaardige ideeën hebben aangehangen die, bedacht door een intellectuele bovenlaag, de samenleving hebben doortrokken en vooral aan de onderkant, bij de minst ontwikkelden, een onvoorstelbare ravage hebben aangericht" (Dalrymple, 2004, p. 7).

Vlaanderen leerde Dalrymple kennen via N-VA-voorzitter Bart De Wever die bekende dat zijn wereldbeeld sterk beïnvloed was door de Britse essayist (Dalrymple & De Wever, 2011, p. 22). De werken van Dalrymple leerden De Wever "dat het mogelijk was om op een moderne en sociaal relevante manier een klassiek-liberaal en gematigd conservatief discours naar het heden te vertalen" (Dalrymple & De Wever, 2011, p. 25). In 2011 kreeg Dalrymple de Prijs voor de Vrijheid van een Vlaamse liberale denktank. Volgens de Liberale-voorzitter Kristof Van der Cruysse had hij deze

prijs te danken aan het feit dat hij steeds trouw blijft aan zijn tegendraadse ideeën: "Ook als hij daarbij in botsing komt met het politieke en academische mainstream denken. Dat is zeldzaam. Het maakt hem dan ook tot een broodnodige stem in het Nederlandstalige maatschappelijke debat" (Peuteman, 2011, p. 24).

II. EEN CONSERVATIEF DENKER

Het conservatieve mensbeeld van Dalrymple blijkt uit verschillende elementen: het idee dat de mens van nature slecht is, zijn oproep om de emoties te onderdrukken en het verleden te respecteren, het bewonderen van een voorbeeldige elite en de gedachte dat een te grote overheid nefast is voor de samenleving.

Dalrymple verzet zich tegen het romantische idee dat de mens van nature goed is en dat de maatschappij hem slecht maakt (Dalrymple, 2012a, p. 31). Volgens de 18^e eeuwse filosoof Jean-Jacques Rousseau bewijzen de onschuld en intrinsieke goedheid van een kind dat een mens van nature enkel het goede nastreeft (Dalrymple, 2011, p. 12). Door het contact met de maatschappij verliest een kind deze goedheid en wordt hij omgevormd tot een volwassene die kwaad doet (Dalrymple, 2012a, p. 39). Dalrymple gelooft niet in deze intrinsieke goedheid van de mens (Dalrymple, 2007, p. 117). Volgens hem heeft de mens van nature een aanleg om zich slecht te gedragen (Dalrymple, 2007, p. 92). Het bewijs hiervoor ziet hij in het bestaan van ordediensten: indien de mens goed zou zijn, zou een politiemacht overbodig worden (Dalrymple, 2004, p. 225). Ook de vele slachtoffers waarmee hij als dokter geconfronteerd werd, sterken hem in de overtuiging dat een mens een natuurlijk vermogen heeft om zich onmenselijk te gedragen (Dalrymple, 2006a, p. 105). De verklaring voor het kwade van de mens vindt Dalrymple in het christelijke idee van de erfzonde (Dalrymple, 2011, p. 193). Deze stelt dat de mens, door de fouten van Adam en Eva, geboren is met een menselijke natuur die het kwade in zich draagt (Dalrymple, 2006a, p. 54). Deze drang tot kwaadheid doet Dalrymple besluiten dat de mens helemaal niet zo bewonderenswaardig is als romantici dachten: "In wezen moest je wel een intens verdorven smaak hebben om na intieme omgang met die mens nog iets met hem op te hebben" (Dalrymple, 2007, p. 119).

Volgens de hedendaagse navolgers van Rousseau, mag de maatschappij geen remmingen opleggen aan het gedrag van de mensen (Dalrymple, 2012a, p. 56). De verlangens die een mens voelt, moeten bevredigd worden ongeacht de consequenties voor de samenleving (Dalrymple, 2004, p. 67). Wie deze verlangens wil beperken, beledigt immers de autonomie van het ik (Dalrymple, 2004, p. 90). Meer zelfs, hij brengt de samenleving in gevaar want de onderdrukte emoties zullen als opgekropte frustraties ooit tot ontploffing komen (Dalrymple, 2004, p. 203). Vandaar dat de verlangens onmiddellijk bevredigd moeten worden (Dalrymple, 2011, p. 39). Volgens Dalrymple leidt deze houding echter tot een wereld zonder fatsoen (Dalrymple, 2011, p. 55). Omdat mensen

onmiddellijk gehoor geven aan hun verlangens is er toenemend drugsgebruik aangezien de instant bevrediging van de verslaafde centraal staat (Dalrymple, 2006b, p. 9). Ook is er meer seksueel geweld omdat door de seksuele revolutie het vervullen van het seksuele verlangen de kern van het leven wordt (Dalrymple, 2004, p. 62). Net als Edmund Burke, gelooft Dalrymple dat er net wel beperkingen moeten opgelegd worden aan de verlangens van de mens (Dalrymple, 2012a, p. 93). Dankzij de zelfbeheersing leert een mens om zichzelf niet langer centraal te plaatsen maar ook te denken aan zijn medemens (Dalrymple, 2012a, p. 25). Hij leert zo inzien dat niet alle verlangens beantwoord kunnen worden en leidt daardoor een leven met minder frustratie (Dalrymple, 2008, p. 92). Dit alles doet Dalrymple besluiten dat "het dwingend opleggen van beperkingen aan menselijk gedrag nooit overbodig zal zijn" (Dalrymple, 2006a, p. 286).

Volgens Dalrymple heeft de hedendaagse maatschappij geen respect meer voor het verleden (Dalrymple, 2008, p. 49). De huidige generatie is van oordeel dat uit het verleden enkel slechte lessen kunnen worden geleerd (Dalrymple, 2008, p. 26). Als conservatief denker wil Theodore Dalrymple het respect voor het verleden weer in ere herstellen. Hij pleit voor een samenleving waarin de mensen meer vertrouwen op de gewoontes en gebruiken van hun voorouders (Dalrymple, 2008, p. 31). Het verleden moet gewaardeerd worden omdat er in de gebruiken van de vorige generaties wijsheid te vinden is waarop men verder kan bouwen (Dalrymple, 2008, p. 129-130). Daarnaast leren de tradities uit het verleden ons hoe we ons horen te gedragen in een maatschappij (Dalrymple, 2008, p. 112). Dankzij deze overgedragen gewoontes, is het simpelweg onmogelijk om een leven te leiden dat los staat van het verleden (Dalrymple, 2008, p. 98). Onze ideeën en uitspraken bevatten, vaak onbewust, vooroordelen uit het verleden waar we niet aan kunnen ontsnappen. In plaats van zich tegen deze vooroordelen te verzetten, zouden mensen ze beter gebruiken om de wereld grondiger te begrijpen: "Niemand is zo geniaal dat hij alles alleen kan bedenken, en dat de kennis van eeuwen hen niets nuttigs te melden heeft" (Dalrymple, 2006a, p. 16).

Als conservatief denker ergert Dalrymple zich aan een maatschappij waarin sociale stratificatie niet langer is toegestaan (Dalrymple, 2008, p. 38). Volgens Dalrymple heeft de elite de plicht om het goede voorbeeld te geven aan de lagere klassen (Dalrymple, 2012b, p. 36). Door het egalitaire denken kan de elite deze rol echter niet meer spelen omdat elke klasse gelijkwaardig is (Dalrymple, 2004, p. 104). Elke opvatting heeft immers, volgens de egalitaire denkers, een unieke waarde en schoonheid die alleen al daarom bewonderd moet worden (Dalrymple, 2008, p. 65). Deze denkwijze heeft als gevolg dat sociale mobiliteit niet langer aangemoedigd wordt (Dalrymple, 2011, p. 49). De onderklasse moet zich dus niet meer inspannen om zich op te werken omdat haar eigen klasse, en bestaanswijze, even waardevol is als die van de elite (Dalrymple, 2004, p. 154). Volgens Dalrymple is dit des te pijnlijker omdat de elite dit cultureel relativisme heeft uitgevonden en

verspreid (Dalrymple, 2012b, p. 34). Meer zelfs, de elite spiegelt zich voortaan aan de onderklasse en maakt zich de gebruiken en de emoties van de onderklasse eigen omdat deze zogezegd beter zouden zijn (Dalrymple, 2004, p. 101). Dalrymple besluit dat dit gedrag historisch, en sociaal, ongezien is: "Voor het eerst in de geschiedenis willen de midden- en hogere klassen worden aanzien voor hun minderen" (Dalrymple, 2004, p. 97).

Dalrymple meent ten slotte dat we in een maatschappij leven die gedomineerd wordt door een te grote overheid (Dalrymple, 2012a, p. 79). Voor elk maatschappelijk probleem is er een bureaucratische instelling opgericht die dit euvel uit de wereld moet helpen (Dalrymple, 2006b, p. 16). In onze huidige samenleving moet niet de mens maar de overheid voor de oplossingen zorgen waarmee mensen geconfronteerd worden (Dalrymple, 2006b, p. 51). Deze groeiende overheid is volgens Dalrymple problematisch omdat zij niet bij machte is om haar vele taken uit te voeren (Dalrymple, 2004, p. 158). De ambtenaren zijn immers incompetent werknemers die enkel uit zijn op een royale pensioenregeling (Dalrymple, 2004, p. 158). De overheidsinstellingen zijn zo verworpen tot sociale tewerkstellingsplaatsen voor mensen die op de reguliere arbeidsmarkt uit de boot zijn gevallen (Dalrymple, 2012a, p. 81). Daarnaast zorgt een groot overheidsbeslag voor bijkomende lasten voor de werkende burgers (Dalrymple, 2006b, p. 18). Ten slotte, stelt Dalrymple, is de bureaucratie een moloch geworden die enkel zichzelf in stand wil houden (Dalrymple, 2006b, p. 17). De welvaartsstaat is immers de ideale jobmarkt voor welzijnswerkers (Dalrymple, 2004, p. 128). Vandaar dat deze ambtenaren er alles aan zullen doen om de afhankelijkheidspositie, en dus hun jobzekerheid, van de onderklasse in stand te houden (Dalrymple, 2006b, p. 17). Om aan deze overheid te ontsnappen, stelt Dalrymple voor dat we ons terugtrekken in onze eigen privéwereld (Dalrymple, 2012a, p. 84-85). De burger moet zich terugplooiën op zichzelf en de overheid leren zien "als haar vijand, niet haar weldoener of beschermer" (Dalrymple, 2006a, p. 218).

III. VERANTWOORDELIJKHEID

INLEIDING

Wanneer een drugsverslaafde heroïne spuit, is dat de verantwoordelijkheid van de staat omdat deze aan de verslaafde niet genoeg ondersteuning heeft gegeven. Wanneer een tienermeisje zwanger wordt, is dat de schuld van de overheid omdat deze niet ingegrepen heeft in de slechte opvoeding van het kind. Wanneer een werkloze geen werk vindt, ligt de fout bij de overheid omdat ze te weinig optrad tegen discriminatie. Het is tegen deze idee van verantwoordelijkheid dat Dalrymple ten strijde trekt: "Er wordt van uitgegaan dat het gezag verantwoordelijk is, en behoort te zijn, voor de kwalijke gevolgen van iets wat mensen beslist willen blijven doen" (Dalrymple, 2006b, p. 50).

Dalrymple gelooft niet in dit onverantwoordelijk slachtofferschap. Hij weigert te aanvaarden

dat een slechte opvoeding, achtergestelde levensomstandigheden of gebrekkige ondersteuning de mens vrij pleiten van de verantwoordelijkheid voor zijn daden (Dalrymple, 2006b, p. 55). In de plaats daarvan legt hij de verantwoordelijkheid bij de persoon die de handelingen stelde, bij de mens zelf. Elke mens heeft immers een vrije wil waardoor hij verantwoordelijk gehouden kan worden voor de keuzes die hij heeft gemaakt: "De meeste mensen dragen meer bij aan hun eigen ongeluk dan ze dat zouden doen in gevallen van zuiver, onvervalst slachtofferschap" (Dalrymple, 2011, p. 188).

ONVERANTWOORDELIJKE MENS IN EEN VERANTWOORDELIJKE WERELD

Volgens Dalrymple weigert de mens om nog langer verantwoordelijkheid op te nemen voor zijn daden. In plaats daarvan legt hij de verantwoordelijkheid voor de situatie waarin hij beland is en voor de handelingen die hij heeft gesteld, bij de maatschappij. De handelingen die een mens stelt worden niet aanzien als "het resultaat van beslissingen die ze zelf genomen hebben, maar als de uitwerking van abstracte, onpersoonlijke krachten waarop ze geen invloed hebben" (Dalrymple, 2004, p. 204). Wanneer een mens ontevreden is over zijn slechte levensomstandigheden, gaat hij op zoek naar een zondebok. Een persoon of instantie die hij verantwoordelijk kan stellen voor de ellende waarin hij leeft. Bij die zoektocht naar de oorzaak van zijn ellende, start men niet bij zichzelf maar steeds bij de ander (Dalrymple, 2004, p. 155). Het zijn krachten buiten ons die de miserie hebben veroorzaakt waarin de mens moet leven (Dalrymple, 2011, p. 64).

Volgens de redenering van persoonlijke onverantwoordelijkheid kan een drugsverslaafde niet verantwoordelijk gesteld worden voor zijn verslaving. Drugsgebruik is immers iets dat een mens overkomt, zonder daarom gevraagd te hebben (Dalrymple, 2006b, p. 12). De drugsverslaafde is een patiënt geworden die geen controle heeft over zijn eigen gedrag en daarom geen verantwoordelijkheid moet opnemen voor de daden die hij stelt (Dalrymple, 2006b, p. 12). De misdaden die hij pleegt om zijn verslaving in stand te kunnen houden, vallen evenmin onder zijn verantwoordelijkheid. De criminele feiten worden immers gepleegd om de verslaving te kunnen bekostigen. Maar omdat hij niet verantwoordelijk is voor deze verslaving, kan hij evenmin ter verantwoording worden geroepen voor de daden die hij stelt om deze afhankelijkheid in stand te houden. De drugsverslaafde is een van die "ongelukkigigen die door farmacologische tegenslag een leven in misdaad worden gejaagd" (Dalrymple, 2011, p. 73).

Evenzo stelt de visie van persoonlijke onverantwoordelijkheid dat een crimineel niet verantwoordelijk is voor zijn misdaden want deze zijn het gevolg van krachten waarop hij geen invloed heeft. Zo zijn de criminele feiten het gevolg van een slechte opvoeding (Dalrymple, 2007, p. 22). Omdat een kind niet zijn ouders kan kiezen, kan hij evenmin ter verantwoording geroepen worden voor de opvoeding die hij kreeg. Niet alleen de opvoeding maar ook de dagelijkse

omgeving kan verantwoordelijk gesteld worden voor hun misdaden. Zo stelde een crimineel dat de aanwezigheid van het slachtoffer de moord heeft veroorzaakt: "Als die er niet geweest was, had hij immers ook niet gestoken" (Dalrymple, 2004, p. 28). Een gelijkaardige redenering is dat men steelt omdat er in onze moderne wereld gewoon meer zaken te stelen vallen (Dalrymple, 20012a, p. 35). De dief wil ook kunnen genieten van de weldaden van de moderne maatschappij. Maar omdat de wereld onrechtvaardig is, heeft de dief te weinig middelen om deze luxegoederen te kopen (Dalrymple, 2004, p. 233). Het is dus de onrechtvaardige maatschappij die de criminelen ertoe dwingt om misdaden te plegen (Dalrymple, 2004, p. 94; Dalrymple, 2004, p. 258). De criminelen hebben immers te veel tegenslagen gekend, werden te vaak "door het leven geslagen en getrapt dat ze alleen nog soelaas vinden in de criminaliteit" (Dalrymple, 2011, p. 168).

Tienermoeders zijn, volgens de aanhangers van persoonlijke onverantwoordelijkheid, evenmin verantwoordelijk voor hun zwangerschap. De baby in hun buik is de fout van de maatschappij die hen te weinig steun heeft gegeven (Dalrymple, 2008, p. 46). De maatschappij heeft deze tienermoeders te weinig kansen gegeven, waardoor een baby de enige uitweg is uit hun ellendige situatie. Het kindergeld en de onvoorwaardelijke liefde van de baby worden als surrogaat gebruikt om de leegte van de onverschillige wereld op te vullen (Dalrymple, 2012). Als de samenleving deze jonge vrouwen meer kansen had gegeven, zouden ze geen redenen hebben gehad om zwanger te worden. De 'schuld' voor hun zwangerschap ligt dus niet bij hen, maar bij de samenleving als geheel (Dalrymple, 2008, p. 46).

Ook kansarmen en daklozen kunnen niet ter verantwoording geroepen worden voor hun armoede. Het is immers de maatschappelijke orde die verantwoordelijk is voor de armoede van armen (Dalrymple, 2004, p. 236). De rijke en machtige mensen in onze samenleving misbruiken hun onwettige rijkdom om de zwakken klein te houden (Dalrymple, 2012a, p. 30). In navolging van de Marxisten, beweert men dat "niet het bewustzijn van mensen hun bestaan bepaalt, maar, omgekeerd, dat het sociale bestaan hun bewustzijn bepaalt" (Dalrymple, 2004, p. 126). Eenmaal arm geboren, is het onmogelijk om deze miserabele situatie om te buigen. Pogingen om zich op te werken op de maatschappelijke ladder worden gehypothekeerd doordat de armen, net omwille van hun armoede, gediscrimineerd worden (Dalrymple, 2004, p. 120). Daardoor ontstaat een wanhopige, vicieuze cirkel van armoede die zichzelf in stand houdt (Dalrymple, 2004, p. 146). Een kansarme of dakloze is dus het slachtoffer van zijn ellendige levenssituatie die hij niet gewild heeft: "Ze hangen maar al te graag de opvatting aan dat mensen met een kansarme achtergrond volstrekt het slachtoffer van die achtergrond zijn" (Dalrymple, 2006b, p. 20).

Het idee van persoonlijke onverantwoordelijkheid werd volgens Dalrymple niet door de onderklasse bedacht. Het was de intellectuele elite die de ideeën van een deterministische achtergrond en een vicieuze cirkel gevormd heeft (Dalrymple, 2006a, p. 29). Door hun invloedrijke

positie op de maatschappelijke ladder, verspreidde de elite deze ideeën over de verschillende geledingen van de maatschappij (Dalrymple, 2004, p. 18). Helemaal onderaan de maatschappelijke piramide, stond de onderklasse die deze ideeën gretig overnam: "'Wil jij dat ik een slachtoffer ben van de omstandigheden?' lijkten ze te zeggen. 'Uitstekend, dan zal ik voor jou een slachtoffer zijn'" (Dalrymple, 2004, p. 33). De onderklasse zag immers het voordeel van deze denkwijze in: als de omstandigheden als excuus kunnen worden ingeroepen, is niemand meer verantwoordelijk voor zijn eigen ellende (Dalrymple, 2004, p. 205). Dit heeft als gevolg dat de daden van de onderklasse niet langer veroordeeld kunnen worden (Dalrymple, 2004, p. 188). Een veroordeling is enkel gerechtvaardigd voor zaken waarvoor men verantwoordelijk kan gehouden worden. Aangezien de omstandigheden, en niet de onderklasse, verantwoordelijk zijn voor hun ellende, is het niet rechtvaardig om de onderklasse te veroordelen. De schuldvraag wordt niet langer gesteld omdat de ware schuldige, de abstracte krachten van de maatschappij, moeilijk ter verantwoording geroepen kunnen worden (Dalrymple, 2004, p. 208). In plaats van een veroordeling, komt er alomvattend mededogen en onvoorwaardelijke hulp en steun. De hulpverlener helpt de onderklasse zonder bijkomende vragen te stellen: "Wat de bron ervan ook is: hij lijdt mee en komt de lijder te hulp" (Dalrymple, 2004, p. 188).

De drugsverslaafde, tienermoeder, crimineel en dakloze hebben volgens Dalrymple met elkaar gemeen dat ze de verantwoordelijkheid voor hun situatie niet bij zichzelf maar bij de maatschappij leggen. Ze hevelen dus hun verantwoordelijkheid over "naar krachten die zo onmetelijk en onpersoonlijk zijn dat ze zich haast aan het menselijk begrip onttrekken" (Dalrymple, 2012a, p. 37). In 'De filantroop' geeft de seriemoordenaar een samenvatting van deze denkwijze: "Dat je altijd moet onthouden dat deze mensen kansarm waren, dat ze nooit de mogelijkheid hadden gehad om in het leven te slagen, dat ze heel arm waren, dat ze veelal een labiele achtergrond hadden en uit gebroken gezinnen kwamen, dat ze vaak niet eens wisten wie hun vader was, dat ze vermoedelijk waren opgegroeid in een sfeer van geweld waarin mensen kregen wat ze wilden door het te grijpen of van anderen af te pakken, dat ze slecht waren opgeleid omdat de scholen maar zo weinig geld kregen en lekkende daken hadden, dat ze jarenlang werkloos waren geweest en niet meer op een baan konden hopen, dankzij de economische politiek van de regering, en dat ze saaie en miserabele levens leidden - kortom: dat hun walgelijk gedrag voortkwam uit walgelijke maatschappelijke omstandigheden" (Dalrymple, 2007, p. 119-120).

DE VRIJE WIL

Dalrymple gelooft niet dat de maatschappij verantwoordelijk is voor de ellende waarin veel mensen zich bevinden. Deze redenering klopt volgens hem niet omdat mensen 'een vrije wil' hebben: "Onze gemeenschappelijke ervaring is juist dat we zelfstandig zijn. Wij weten dat onze wil vrij is"

(Dalrymple, 2004, p. 17). Wanneer mensen een handeling stellen, dan doen ze dat als reactie op een inwendig beslissing (Dalrymple, 2004, p. 124). Deze "interne grillen" om te handelen, pleiten een mens echter niet vrij van zijn verantwoordelijkheid. Volgens Dalrymple hebben mensen altijd een keuze; ofwel geven ze gehoor aan de interne druk ofwel niet: "Er blijft altijd sprake van keuze: zelfs daar waar een bepaald type wangedrag veel voorkomt, is dat nooit universeel" (Dalrymple, 2006b, p. 23). Ons gedrag is een gevolg van een bewuste handeling die we kunnen stellen of niet (Dalrymple, 2004, p. 215). Als we de handeling stellen, en er dus voor gekozen hebben om aan de druk te beantwoorden, zijn we verantwoordelijk voor de actie. Wanneer mensen zich misdragen is dat niet omwille van de maatschappij maar omdat ze er zelf voor gekozen hebben (Dalrymple, 2006a, p. 21). Het kwaad dat mensen doen is dus een vrije keuze (Dalrymple, 2006a, p. 22). De mensen moeten dan "maar eens verantwoordelijkheid opnemen voor hun daden" (Van Cauwelaert, 2006, p. 106).

Toegepast op een drugsverslaafde, stelt Dalrymple dat een verslaafde zelf verantwoordelijk is voor zijn verslaving. Niemand wordt immers als een drugsverslaafde geboren. Evenmin wordt men verslaafd door gewoon te leven. Vandaar dat verslaving, volgens Dalrymple, een keuze is (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Volgens Dalrymple is verslaving dus "een vrij gekozen toestand" (Dalrymple, 2006b, p. 27). Als iemand verslaafd is, heeft hij er zelf voor gekozen om verslaafd te geraken. Personen noch maatschappelijke factoren, hebben hem gedwongen om drugs in te nemen. Indien hij deze drugs toch innam, was dit een vrije keuze waarvoor hij dus verantwoordelijkheid moet opnemen. De oplossing voor een drugsverslaving, ligt volgens Dalrymple dan ook voor de hand: "En zoals het hun keuze was om te beginnen spuiten, kunnen ze zelf kiezen om ermee op te houden" (Sioen, 07-05-2011, p. 42).

Als een vrouw het slachtoffer wordt van mishandeling door een man waarvan geweten is dat hij gewelddadig is, is de vrouw volgens Dalrymple medeverantwoordelijk (Dalrymple, 2012a, p. 25). Zij heeft er immers bewust voor gekozen om met die man samen te leven, wetende dat hij agressief is. Omdat het een vrije keuze betreft, moet ze de gevolgen dragen van haar beslissing. Ze is immers "voor een groot deel verantwoordelijk voor haar eigen ellende" (Dalrymple, 2012a, p. 26). Evenzo moet een drugsverslaafde crimineel op weinig medelijden rekenen. Volgens Dalrymple is deze verslaving "een bijna logische ontwikkeling van zijn keuze voor het criminele bestaan" (Dalrymple, 2012a, p. 237). Omdat de crimineel er zelf voor gekozen heeft om misdaden te plegen, is hij verantwoordelijk. Als hij door deze levenskeuze verslaafd raakt aan drugs, valt dit eveneens onder zijn verantwoordelijkheid want dit is het gevolg van een bewuste handeling.

Critici stellen echter dat Dalrymple veel te hard is voor deze mensen omdat hij geen rekening houdt met de sociologische en psychologische omstandigheden waarin deze mensen leven (Dalrymple, 2012b, p. 29-30). Dit idee, dat een mens zijn vrije wil beperkt wordt door

omstandigheden, werd door de elite verspreid. Maar volgens Dalrymple is er geen noodzakelijk verband tussen omstandigheden en asociaal gedrag (Dalrymple, 2012b, p. 26-27). Het verband dat werd opgemerkt is louter statistisch maar niet deterministisch van aard (De Ceulaer, 2011, p. 10). Indien het verband wel causaal zou zijn, zou dit verstrekkende gevolgen hebben: "Als je echt gelooft dat een slechte kindertijd mensen ertoe aanzet om de criminaliteit in te gaan, dan moet je zeer repressieve maatregelen nemen. Dan moet je jongeren die in armoede opgroeien, preventief oppakken en opsluiten tot ze te oud zijn om nog iets te kunnen mispeuteren" (De Ceulaer, 2011, p. 10). Dat de totalitaire consequenties van deze visie echter niet worden toegepast, sterken Dalrymple in de overtuiging dat zelfs de elite helemaal niet gelooft in zo'n causaal verband (Van Cauwelaert, 2006, p. 106). Ook de theorie van de vicieuze cirkel van armoede klopt niet volgens Dalrymple. Indien dit theorema wel waar zou zijn, zou de groei van de Aziatische landen onmogelijk verklaard kunnen worden (Dalrymple, 2004, p. 16). Volgens Dalrymple heeft de realiteit reeds aangetoond dat de causale en deterministische verbanden die de elite wil zien, zich ver van de realiteit houdt omdat deze "het belang van wat er omgaat in de hoofden van individuele mensen stilzwijgend ontkent" (Dalrymple, 2004, p. 44).

DE WERELD VAN DALRYMPLE

Nand, een drugsverslaafde, moet in de wereld van Dalrymple op weinig steun en begrip rekenen. Niemand wordt van nature geboren als drugsverslaafde, dus heeft Nand er zelf voor gekozen om drugs in te nemen (Sioen, 07-05-2011, p. 42). De maatschappij heeft Nand niet verplicht om drugs te spuiten, dus moet hij zelf ter verantwoording geroepen worden voor zijn verslaving. Deze is immers het gevolg van een bewuste keuze en mensen moeten steeds de gevolgen dragen van de keuzes die ze in hun leven gemaakt hebben. Hij kan er immers steeds voor kiezen om af te kicken van zijn verslaving: "Dat de meeste mensen dat niet doen, is niet wegens lichamelijke afhankelijkheid, maar omdat ze kiezen voor de gemakkelijkste weg" (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Zijn verslaving is dus zijn volle verantwoordelijkheid en daarom moet hij niet rekenen op overheidssteun om hem te helpen.

Ook tienermoeder Marthe krijgt in de wereld van Dalrymple geen speciale aandacht meer. Niemand heeft Marthe gedwongen om zwanger te worden. Niemand heeft haar verplicht om seksuele handelingen te verrichten. Indien ze dan ongewenst zwanger werd, is dat haar eigen fout omdat ze steeds ervoor had kunnen kiezen om anticonceptiva in te nemen. Zelfs indien deze voorbehoedsmiddelen niet werkten, kon ze nog abortus plegen. Het feit dat ze dit niet gedaan heeft, bewijst dat haar zwangerschap een bewuste keuze was waar ze de gevolgen van moet dragen.

Hetzelfde geldt voor Elisabeth, een crimineel die veroordeeld is voor meervoudige diefstallen. Niemand wordt geboren als crimineel, stelt Dalrymple. Elisabeth heeft er dus zelf voor

gekozen om te beginnen stelen. Zij kan de omstandigheden niet invoeren als excuus want er zijn andere arme mensen die niet stelen. Elisabeth heeft er dus bewust voor gekozen om te stelen, niet uit noodzaak, maar omdat zij het zelf wou. Zij kon steeds een ander levenspad, zonder criminaliteit, kiezen. Maar aangezien zij dat niet gedaan heeft, is zij zelf verantwoordelijk voor haar misdaden.

De drugsverslaafde, de tienermoeder en crimineel hebben volgens Dalrymple met elkaar gemeen dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun betreurenswaardige levensomstandigheden. Het is door hun eigen beslissingen, en niet door de maatschappij, dat ze beland zijn aan de rand van de maatschappij: "Het is niet de maatschappij, maar de geest die de boeien smeedt die mensen vastketenen aan hun ellende "(Dalrymple, 2004, p. 117).

IV. KRITIEK OP DE WELVAARTSSTAAT

INLEIDING

In een welvaartsstaat worden materiële ongelijkheden als onrechtvaardig en oneerlijk beschouwd (Dalrymple, 2004, p. 107). De welvaartsstaat wil deze onrechtvaardigheid uit de wereld helpen door de beschikbare welvaart op een egalitaire wijze te herverdelen (Dalrymple, 2004, p. 136). Dit doet ze door belastingen te heffen en de zo verkregen inkomsten te geven aan hen die het echt nodig hebben (Dalrymple, 2006a, p. 29). De welvaartsstaat heeft dus als doel om de rijkdom gelijkwaardig te verdelen en de ellende van de onderklasse weg te werken.

Maar volgens Dalrymple vormt de welvaartsstaat niet de oplossing, maar net het probleem voor de onderklasse (Dalrymple, 2004, p. 145). Door de welvaartsstaat komen mensen in een afhankelijke positie die hen alle drijfveren ontnemt om nog iets van hun leven te maken (Dalrymple, 2012a, p. 91). Dit tast de kern van het mens-zijn aan: de mogelijkheid die elke mens heeft om zijn omstandigheden te overwinnen en zijn lot in eigen handen te nemen (Sioen, 07-05-2011, p. 42). In plaats van actie te ondernemen, rusten de steuntrekkers in het sociale vangnet (Post, 30-06-2012, p. 58). Zulke mensen die weigeren hun omstandigheden te overwinnen, kunnen daarom nog amper mens genoemd worden (Dalrymple, 2012b, p. 27). Dit doet Dalrymple besluiten dat hij zelfs niet in de armste landen van Afrika "het totale onvermogen om te leven" heeft gezien dat veroorzaakt wordt door de welvaartsstaat (Dalrymple, 2004, p. 145).

AFHANKELIJKHEID

De Franse filosoof Tocqueville schreef in zijn 'Mémoire sur le pauperisme' dat de Engelse welvaartsstaat een grote bedreiging is voor de onafhankelijkheid van de mens (Dalrymple, 2006a, p. 202). Dalrymple bekritiseert de welvaartsstaat om dezelfde reden: "Wat mij ergert, is dat de meerderheid van de mensen zo afhankelijk is geworden van de staat. Ze durven dat niet los te laten"

(Van Cauwelaert, 2006, p. 106). Door de werkloosheidsuitkeringen en leeflonen zijn ze verzekerd van een vast inkomen waarvoor ze geen inspanning hoeven te leveren. Deze onvoorwaardelijke steun van de belastingbetaler, zorgt er voor dat ze in een afhankelijkheidspositie blijven zitten (Dalrymple, 2006a, p. 90). In plaats van zelf voor hun leven(skeuzes) in te staan, rekenen ze op de overheid om voor hen de nodige keuzes te maken. De overheid sluit een deal met zijn inwoners: in ruil voor belastingen, voorziet de staat gezondheidszorg en onderwijsinstellingen die de verantwoordelijkheid over hun lichaam en kinderen overnemen (Dalrymple, 2012a, p. 90). Een mens hoeft niet langer gezond te leven omdat hij weet dat de overheid de gevolgen van zijn ongezonde levensstijl zal verhelpen in een ziekenhuis. Evenzo moeten ouders niet langer instaan voor de opvoeding van hun kinderen omdat ze op de scholen rekenen om dit in hun plaats te doen (Dalrymple, 2012b, p. 32). Er is door de overheid een vangnet gecreëerd dat door de mensen gretig wordt aangegrepen om zich niet langer verantwoordelijk te gedragen. Het nadeel van deze steun is dat mensen ze als een vaststaand feit gaan beschouwen. De welvaartsstaat heeft zulke grote verwachtingen geschapen dat mensen menen dat de staat hen altijd en overal zal helpen (Dalrymple, 2006a, p. 219). Ook op domeinen waar de overheid nog niet aanwezig was, beginnen mensen overheidssteun te vragen omdat ze zich niet langer verantwoordelijk hoeven te gedragen. Dalrymple vergelijkt dit gedrag met dat van een drugsverslaafde: hoe meer heroïne hij in zijn aderen spuit, hoe verslaafder hij wordt (Dalrymple, 2004, p. 94). Hetzelfde gebeurt bij zij die overheidssteun krijgen: hoe meer hulp zij van de staat ontvangen, hoe afhankelijker zij ervan worden. Net als Tocqueville in 1835 besluit Dalrymple dat de welvaartsstaat de onafhankelijke, verantwoordelijke mens in het gevaar brengt: "De omvangrijke en schijnbaar welwillende staat heeft de trotse en robuuste onafhankelijkheid van de Britse bevolking geheeld uitgehold" (Dalrymple, 2006a, p. 220).

ONVERANTWOORDELIJK GEDRAG

Niet alleen de verantwoordelijkheid van de mens wordt weggenomen, de welvaartsstaat beloont ook zij die net onverantwoord leven (Dalrymple, 2006a, p. 29). Net als de filosoof Tocqueville stelt Dalrymple dat een welvaartsstaat fraude en onverantwoord gedrag stimuleert (Dalrymple, 2006a, p. 202). Zo hoeven vaders niet langer de verantwoordelijkheid voor hun kinderen op te nemen omdat de staat de ouders kindergeld geeft. Vroeger was het de taak van de vader om voor een inkomen te zorgen om zijn kroost te kunnen onderhouden, maar deze plicht is door de overheidssteun weggefallen. In de plaats daarvan is "de biologische vader daardoor vrij om zijn inkomen, wat dat ook moge zijn, te benutten als zakgeld, voor vermaak en uitjes" (Dalrymple, 2006a, p. 28). Evenzo is het voor een alleenstaande moeder voordeliger om zich maatschappelijk niet op te werken omdat ze anders te veel financiële voordelen mist. De sociale woning, de goedkopere doktersbezoeken vallen immers weg indien de vrouw niet langer steuntrekkende zou zijn (Dalrymple, 2006a, p. 28).

Daardoor ontstaat de omgekeerde wereld waarbij mensen door de overheid gestimuleerd worden om zich als afhankelijke te positioneren (Dalrymple, 2004, p. 121). Dalrymple concludeert dat "er geen vorm van wangedrag bestaat die onze versie van de welvaartsstaat niet heeft opgespoord en gesubsidieerd" (Dalrymple, 11-08-2011, p. 20).

APATHIE

Omdat mensen zo afhankelijk worden van staatssteun, ontnemt de welvaartsstaat hen de drijfveer om iets van hun leven te maken: "Ze verliezen uiteindelijk de wil om nog ergens zelfstandig zorg voor te dragen. Hun ontvalt het gevoel het leven in de hand te hebben" (Dalrymple, 2012a, p. 91). Volgens Dalrymple is de mens zelf verantwoordelijk voor zijn leven en voor wat hij met de aangeboden kansen doet (De Ceulaer, 2011, p. 10). Pas door de handen uit de mouwen te steken en zelf levensbeslissingen te nemen, kan een mens zijn levenssituatie verbeteren (Sioen, 07-05-2011, p. 42). De verplichting om iets van je leven te maken, houdt in dat je zelf actie onderneemt om jouw levenspeil te verhogen (Dalrymple, 2004, p. 94)). In een welvaartsstaat wordt deze verantwoordelijkheid echter overgenomen door de staat. De overheid zorgt voor een vangnet en openbare voorzieningen waardoor een mens niet langer de drijfveer voelt om aan zijn leven iets te veranderen (Dalrymple, 2006a, p. 201). Omdat de welvaartsstaat een vangnet voorziet, is er geen intrinsieke motivatie meer om inspanningen te doen. Een mens levert immers inspanningen om zijn levenspeil te behouden of te verbeteren. Maar als de mens weet dat de staat steeds zal helpen bij problemen, valt die motivationele factor weg. De mens doet geen inspanningen meer omdat men weet dat de staat toch steeds zal helpen (Dalrymple, 2004, p. 94).

Wanneer een mens niet langer verantwoordelijk is voor zijn leven en evenmin aanstalten maakt om zijn leven te verbeteren, kan hij volgens Dalrymple nog moeilijk mens genoemd worden (Dalrymple, 2012b, p. 27). Volgens Dalrymple is de essentie van het mens-zijn immers de vaardigheid om keuzes te maken en daar de verantwoordelijkheid voor op te nemen. Het zelfrespect van de mens wordt dus door de welvaartsstaat vernietigd omdat hij zich niet langer verantwoordelijk hoeft te gedragen (Sioen, 07-05-2011, p. 42). In een welvaartsstaat is de mens dus een proefdier geworden dat de handelingen uitvoert die de overheid van hem vraagt (Dalrymple, 2004, p. 199). Dalrymple besluit dat de welvaartsstaat "een besmettelijke ziekte is van gesubsidieerde apathie die het leven van de mensen die er zogenaamd van profiteren, volkomen verduistert" (Dalrymple, 2004, p. 144).

BIG GOVERNMENT

Als conservatief denker, bekritiseert Dalrymple ook de welvaartsstaat omdat dit een ongevraagde vorm van overheidsbemoeienis is (Dalrymple, 2011, p. 7). In een welvaartsstaat is het overheidsbeslag groter omdat de staat een stelsel moet voorzien dat de behoeftigen kan opsporen en de overheidssteun kan betalen. Volgens Dalrymple heeft niemand de overheid gevraagd om zo'n systeem uit te bouwen (Dalrymple, 2006a, p. 22). Dit systeem is gekomen omdat cliëntelistische politici zo hun mandaat kunnen behouden (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Dankzij de welvaartsstaat kunnen politici een sinterklaaspolitiek voeren die hen de nodige stemmen oplevert. Ook de welzijnswerkers doen er alles om de welvaartsstaat te behouden. Hun job is immers gecreëerd dankzij de nood aan welzijnsinstellingen (Dalrymple, 2004, p. 33). Deze ongevraagde overhead zorgt er wel voor dat de mensen meer belastingen moeten betalen om het systeem in stand te kunnen houden: "Zij waren de reden dat we zulk exorbitant hoge belastingen moesten betalen en dat ik een derde van mijn tijd moest werken (of slechts tweederde van mijn loon ontving, het maakt me niet uit hoe jullie het willen formuleren) om hun waardeloze bestaan overeind te houden" (Dalrymple, 2007, p. 126).

LIEFDADIGHEID ALS ALTERNATIEF

Als alternatief voor de welvaartsstaat stelt Dalrymple liefdadigheid voor (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Hij treedt hiermee in de voetsporen van zijn grote voorbeeld, Alexis de Tocqueville, die beweerde dat liefdadigheid de banden tussen de mensen versterkt (Dalrymple, 2006a, p. 203). Liefdadigheid is volgens Dalrymple te verkiezen boven de huidige welvaartsstaat omdat caritas vertrekt van een correcte uitgangspositie: "Bij echte solidariteit ligt het initiatief bij de donateur, die spontaan geld geeft uit een eerlijk gevoel van sympathie of medeleven met wie minder heeft" (Sioen, 07-05-2011, p. 42). In een welvaartsstaat is de overheidssteun geautomatiseerd waardoor de burger geen invloed heeft op het proces. De burger kan in een welvaartsstaat niet kiezen aan wie hij het geld geeft omdat deze geldstromen door de overheid geregeld worden. Volgens Dalrymple wordt zo de wil van de belastingbetaler genegeerd (Sioen, 07-05-2011, p. 42). In een samenleving die gebaseerd is op liefdadigheid, stelt dit probleem zich niet omdat de burger zelf in alle vrijheid kiest aan wie hij steun wil geven. Net als Tocqueville besluit Dalrymple dat in welvaartsstaat dit plichtsgevoel ten overstaan van andere bedreigd wordt omdat de staat in de plaats van de burger optreedt (Dalrymple, 2006a, p. 203).

CONCLUSIE

De hoofdkritiek van Dalrymple op de welvaartsstaat is dat het ontkennen van de eigen verantwoordelijkheid mensen afhankelijk maakt van de verzorgingsstaat en zo een onderklasse in stand houdt (Wansink, 16-02-2013, p. 92). Hij baseert zich hiervoor op twee premissen. De eerste stelling is dat elke mens, dankzij zijn vrije wil, verantwoordelijk is voor de handelingen die hij stelt (Dalrymple & De Wever, 2011, p. 36). Wanneer een mens een bepaalde keuze maakt, is hij verantwoordelijk voor die keuze en de gevolgen ervan omdat hij ook iets anders kon kiezen. Dit heeft als gevolg dat armen, drugsverslaafde en alleenstaande moeders verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor de situatie waarin ze leven (Dalrymple & De Wever, 2011, p. 37). Het zijn namelijk de gemaakte levenskeuzes, waar ze dankzij de vrije wil verantwoordelijkheid voor zijn, die hun maatschappelijke situatie beïnvloeden.

De tweede premisse luidt dat mensen domineren over hun omstandigheden. Het beste materiaal om zich uit de ellende te hijsen is immers verantwoordelijkheidsgevoel (De Decker, 2006, p. 94). Het besef dat men zelf verantwoordelijk is voor zijn leven, is de grootste stimulans om zijn situatie te willen verbeteren. Pas als de mens zich verantwoordelijk voelt voor zijn situatie en de gevolgen draagt van zijn handelingen, heeft hij een drijfveer om zijn levensomstandigheden te veranderen (Desmet & Geysels, 2010, p. 78). Maar de sociale voorzieningen in de welvaartsstaat stimuleren de apathie, en ontnemen de mensen de motivatie om hun leven te verbeteren (Post, 30-06-2012, p. 58). In een welvaartstaat is deze drive om vooruit te gaan echter verdwenen omdat alle risico's door de overheid verzekerd worden. De mensen zijn niet langer bevreesd voor economische achteruitgang omdat ze weten dat de staat toch tussenbeide zal komen (Dalrymple & De Wever, 2011, p. 43). Tegelijkertijd is er voor de onderklasse geen enkel hoop meer op beterschap. De onderklasse zit vast in een catch 22: omdat ze zo afhankelijk zijn, nemen ze geen verantwoordelijkheid meer op voor hun daden waardoor ze nog meer afhankelijk worden (Desmet & Geysels, 2010, p. 69). Ze beseffen dat ze door deze afhankelijkheid in een vicieuze cirkel zijn geraakt waaruit ze niet meer uit geraken: "Miljoenen mensen in Groot-Brittannië zijn in feite lijfeigenen van hun eigen plaatselijk gemeentebestuur, aan wie zijn geen enkele verplichting hebben tenzij blijvende residentie op het grondgebied van de gemeente, en af en toe naar de stembus te trekken, wat ze dan ook doen, hoofdzakelijk uit vrees dat ze die subsidie zouden verliezen die hen precies aan deze plek vasthoudt" (Dalrymple & De Wever, 2011, p. 42-43).

Hoofdstuk 2: Een repliek van de luck egalitarians

INLEIDING

De kern van Dalrymple zijn betoog draait rond twee premissen. De eerste stelling luidt dat dankzij de vrije wil een mens verantwoordelijk kan gehouden worden voor de keuzes die hij maakte omdat hij steeds iets anders had kunnen kiezen (Dalrymple, 2004, p. 215). De tweede stelling is dat de persoonlijkheid van de mens domineert over zijn omstandigheden en dat deze laatste niet ingeroepen kunnen worden als excuus voor de huidige toestand waarin men leeft (Dalrymple, 2004, p. 7). Om de conservatieve theorie van Dalrymple aan te vallen, volstaat het niet om deze premissen louter te weerleggen met empirische data die het tegendeel bewijzen. We moeten daarentegen bewijzen dat de kern van Dalrymple zijn premissen onrechtvaardig is. Hiervoor zullen we ons baseren op een volwaardige alternatieve filosofische theorie die het onrecht van de premissen bloot legt (Dworkin, 2002, p. 328). Deze volwaardige alternatieve theorie is het luck egalitarianism. Op basis van de inzichten van deze groep politiek filosofen zal ik de onrechtvaardigheid aantonen van de stellingen van Dalrymple.

In het eerste deel van dit hoofdstuk leg ik de onrechtvaardigheid van Dalrymple zijn eerste premisse bloot. Door geen rekening te houden met de oprechtheid en de autonomie van de keuze, dreigt Dalrymple mensen verantwoordelijkheid te houden voor keuzes die helemaal geen vrije keuzes zijn. De eerste premisse van de vrije wil kan ook aangevallen worden door te wijzen op het hevig verlangen van een mens (deel II). In deel III van dit hoofdstuk wordt de tweede premisse aangevallen die stelt dat de omstandigheden niet als excuus kunnen worden ingeroepen. Ook deze stelling is onrechtvaardig omdat de omstandigheden wel degelijk een invloed hebben op het leven. Aangezien een mens zijn omstandigheden vaak niet gekozen heeft, is het dan ook niet eerlijk om hem verantwoordelijk te houden voor de omstandigheden waarin hij leeft. Daarnaast kan de alternatieve theorie van de dure smaak gebruikt worden om deze tweede premisse aan te vallen (deel IV). In het laatste deel (V) worden de principes van de vier vorige delen samengebracht om een meer rechtvaardige wereld te bekomen. Verschillende implementaties van deze principes worden besproken om te bepalen welke gebruikt kan worden als beleidsadvies voor de huidige politici.

I. VERANTWOORDELIJK VOOR KEUZES?

INLEIDING

Volgens Dalrymple moet een mens de verantwoordelijkheid opnemen voor zijn gemaakte keuzes omdat elke mens een vrije wil heeft (Dalrymple, 2004, p. 17). Dankzij die vrije wil kan de mens er steeds voor kiezen om iets anders te doen: "Er blijft altijd sprake van keuze: zelfs daar waar een

bepaalde type wangedrag veel voorkomt, is dat nooit universeel" (Dalrymple, 2006b, p. 23). De vrije wil geeft de mens de vrijheid om te kiezen wat hij wil doen. De handeling die we stellen, hadden we net zo goed niet kunnen doen (Dalrymple, 2004, p. 215). Maar als we een bepaalde handeling doen, moeten we er dan ook de verantwoordelijkheid voor opnemen want dankzij de vrije wil hadden we steeds de opportuniteit om anders te handelen. De gemaakte keuzes impliceren dus verantwoordelijkheid omdat er steeds een keuze was om anders te kiezen.

Deze redenering is naar mijn mening weinig overtuigend omdat ze geen rekening houdt met de autonomie en de oprechtheid van een gemaakte keuze. Daarnaast negeert Dalrymple de invloed die omstandigheden hebben op de keuzes die mensen maken.

AUTONOME KEUZE

Volgens mij kan een mens pas verantwoordelijk gehouden worden voor zijn keuzes op voorwaarde dat deze in alle vrijheid werden genomen (Dworkin, 2002, p. 40). Enkel de autonome keuzes vallen onder de verantwoordelijkheid van de mens (Steiner, 1997, p. 302). Zo is het onrechtvaardig om een mens verantwoordelijkheid te laten dragen voor keuzes die hij genomen heeft onder dwang (Barry, 1991, p. 144). Wanneer een mens door iemand anders gedwongen wordt om een bepaalde handeling te stellen, valt dit niet onder zijn verantwoordelijkheid. Hij werd immers gedwongen om de handeling te stellen. Deze dwang kan ook intern zijn: zo is sprake van dwang wanneer een persoon aan een verslaving lijdt. De verslaafde wordt door de effecten van de roesmiddelen, de interne dwang van zijn lichaam, gedwongen om opnieuw drugs in te nemen. De keuzes die een verslaafde neemt om drugs te blijven spuiten, kunnen dan moeilijk autonoom genoemd worden (Barry, 1991, p. 144). Dalrymple houdt met deze beperkende omstandigheden geen rekening wanneer hij stelt dat verslaafden "zelf kunnen kiezen om ermee op te houden" (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Dalrymple negeert echter de interne dwang die van een verslaving uitgaat. Er is dus geen sprake van een vrije wil als de verslaafde gedwongen wordt om drugs in te nemen. Dalrymple laat de verslaafden verantwoordelijkheid nemen voor keuzes die, door de aanwezigheid van dwang, de vrije wil net onmogelijk maken.

OPRECHT VRIJE KEUZE

Een tweede probleem met Dalrymple zijn visie op vrije keuze is dat hij geen rekening houdt met de oprechtheid van de gemaakte keuze (Burley, 2004, p. 22). De oprechtheid van een keuze wordt beïnvloed door de zelfkennis van de persoon. Zo kan iemand pas oprecht een levenskeuze maken als hij slim genoeg is om de consequenties in te schatten en als hij ten volle weet waar hij met zijn leven naartoe wil. Wanneer een persoon niet beseft wat de gevolgen zullen zijn van de beslissing

die hij neemt, is het onrechtvaardig om de persoon volledig verantwoordelijk te houden voor zijn keuze. De gebrekkige zelfkennis maakt deze keuze immers minder oprecht en dus minder vrij.

De oprechtheid van een keuze wordt ook bepaald door de alternatieven die aangeboden werden tijdens de keuzevorming (Burley, 2004, p. 21). Zo kan een jongen zijn keuze om baseball te spelen moeilijk oprecht genoemd worden als hij enkel in contact kwam met baseball. Omdat hij tijdens zijn jeugd jaren geen andere sporten gekend heeft, was zijn keuze voor baseball minder oprecht en dus minder vrij. Hetzelfde geldt voor een jeugddelinquent die tijdens zijn opvoeding enkel in aanraking kwam met de criminele activiteiten van zijn ouders. Men kan stellen dat deze jeugddelinquent niet oprecht gekozen heeft voor de misdaad omdat hij tijdens zijn opvoeding te weinig andere levensalternatieven heeft gekregen.

Daarnaast moet er ook gekeken worden naar het karakter van de persoon (Lippert-Rasmussen, 1999, p. 481). Pas wanneer een persoon de karaktersterkte heeft om zijn keuze ten volle uit te voeren, kan men hem verantwoordelijk houden voor de gemaakte keuze. Als iemand niet sterk genoeg is om het ingeslagen pad te blijven bewandelen, is het onrechtvaardig om hem verantwoordelijk te houden voor de gevolgen die voortvloeien uit deze zwakte. Dalrymple houdt geen rekening met het feit of de keuze oprecht gemaakt werd of niet. Daardoor legt hij de verantwoordelijkheid voor onoprechte keuzes ook bij de persoon. Dit is onrechtvaardig omdat een mens enkel voor oprechte keuzes verantwoordelijkheid hoort op te nemen.

VOORKEUR

Dalrymple zijn visie op vrije wil impliceert dat mensen, dankzij hun keuze, gehoor geven aan hun voorkeur om de bepaalde handeling te stellen (Dalrymple, 2006b, p. 50). De link die Dalrymple legt tussen voorkeur en vrije wil is echter niet eenduidig. De voorkeuren die mensen hebben worden immers mede bepaald door sociologische en biologische factoren (Schaller, 1997, p. 256). Onze voorkeuren worden beïnvloed door de culturele omgeving waarin we opgroeien (Barry, 1991, p. 151). Wanneer een jongen bijvoorbeeld voortdurend met zijn vader naar baseball moet kijken, is de kans groter dat hij later ook een baseball fan zal worden in plaats van een liefhebber van cricket. Het zou onrechtvaardig zijn om deze persoon de volledige verantwoordelijkheid te laten dragen voor zijn voorkeur voor baseball. Het zijn immers de omstandigheden, en dus niet de vrije wil, die ervoor gezorgd hebben dat hij baseball leuk vindt. We moeten daarom bij het beoordelen van de voorkeur onderzoeken hoe beperkend de omstandigheden waren (Burley, 2004, p. 22). Dalrymple laat deze invloed echter buiten beschouwing wanneer hij stelt dat "de geest de boeien smeedt die mensen vastketenen aan hun ellende" (Dalrymple, 2004, p. 117). Dalrymple vergeet dat de geest van de omgeving mee bepaalt welke voorkeuren een mens heeft en welke keuzes hij zal maken.

LUCK EGALITARIANISM TOEGEPAST

Omdat crimineel Elisabeth ervoor gekozen heeft om misdaden te plegen, is ze volgens Dalrymple verantwoordelijk voor haar crimineel bestaan. Ze had immers haar vrije wil kunnen gebruiken om een ander levenspad te kiezen. Deze redenering is volgens mij echter te kort door de bocht. De keuze die Elisabeth nam om misdaden te plegen, was immers geen "oprechte keuze". Zij bezat niet voldoende zelfkennis om te beseffen wat de gevolgen van haar keuze zouden zijn. De keuze die ze op jonge leeftijd maakte om diefstallen te plegen was niet oprecht omdat ze nog te jong was om de consequenties van deze daden in te schatten. Door haar armoedige opvoeding heeft zij niet de juiste persoonlijkheidskenmerken verworven die een mens doen inzien dat een crimineel leven geen goede oplossing is voor een mens zijn problemen.

Daarnaast kreeg zij in haar leven te weinig alternatieven aangeboden waardoor haar keuze voor een crimineel leven niet oprecht is. Tijdens haar jeugd jaren zag ze in haar onmiddellijke omgeving enkel criminelen die misdaden pleegden. Daardoor leerde Elisabeth dat het normaal is om van criminaliteit haar levensonderhoud te maken. Zij heeft dus niet leren inzien dat een leven zonder misdaden ook normaal kan zijn. Omdat ze dus geen andere levensalternatieven kreeg aangereikt, kan ze moeilijk volledig verantwoordelijk gesteld worden voor haar keuze om crimineel te worden.

Ten slotte mag de invloed van de omstandigheden niet genegeerd worden. Haar voorkeur voor een crimineel leven werd mede bepaald door de misdadige omgeving waarin ze opgroeide. De omstandigheden beïnvloedden haar voorkeur om diefstallen te plegen. Waar haar leeftijdsgenoten, dankzij hun ouders en leraars, een voorkeur voor andere levensstijlen ontwikkelde, was Elisabeth haar leven beperkt tot enkel criminele contacten.

Omwille van deze redenen, vind ik het onrechtvaardig om Elisabeth volledig verantwoordelijk te houden voor haar keuze voor een crimineel bestaan. In tegenstelling tot Dalrymple, dient er volgens mij ook gekeken te worden naar oprechtheid van deze keuze om te bepalen hoe groot Elisabeth haar verantwoordelijkheid wel is.

II. EEN HEVIG VERLANGEN NAAR DRUGS

INLEIDING

Volgens Dalrymple moeten de mensen verantwoordelijkheid opnemen voor hun daden (Van Cauwelaert, 2006, p. 106). De mens heeft immers een vrije wil waardoor hij zelf beslist of hij een handeling stelt of niet (Dalrymple, 2004, p. 124). Vandaar dat een drugsverslaafde op weinig begrip moet rekenen bij Dalrymple: hij heeft er immers zelf voor gekozen om de verslavende middelen in te nemen (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Niemand heeft de verslaafde gedwongen om verdovende

middelen tot zich te nemen, dus is zijn verslaving "een vrij gekozen toestand" (Dalrymple, 2006b, p. 27). Omdat het "hun keuze was om te beginnen spuiten", kunnen verslaafden volgens Dalrymple even goed ervoor kiezen om te stoppen met deze verslaving (Sioen, 07-05-2011, p. 42).

Ik ben van oordeel dat de reactie van Dalrymple onrechtvaardig is omdat de verslaafde kan lijden aan een "hevig verlangen" naar drugs. Dit ongewild verlangen is als een handicap die de realisatie van zijn dromen in de weg staat. De verslaafde identificeert zich niet met dit verlangen waardoor hij er ook niet verantwoordelijk voor gehouden kan worden.

EEN HEVIG VERLANGEN

Wanneer een mens een verlangen ervaart dat hij helemaal niet wil voelen omdat het zijn welvaart bedreigt, heeft de mens last van een hevig verlangen. Dworkin noemt dit soort verlangens "cravings": "wishes he did not have, because it interferes with what he wants to with his life and offers him frustration or even pain if it is not satisfied" (Dworkin, 2002, p. 82).

Zo'n craving kan ontstaan door een bevlieging waardoor de persoon plots beslist om dit verlangen na te streven (Dworkin, 2002, p. 50). Dalrymple erkent zelf dat mensen niet als verslaafde geboren worden (Sioen, 07-05-2011, p. 27). De drugsverslaafde Nand heeft dus op een bepaald moment in zijn leven beslist om met drugs te experimenteren. Hij besloot om het verlangen naar een roes na te streven. Maar de mens die lijdt aan een "craving" ervaart later dat hij door dit verlangen in de val is gelopen en er niet meer kan aan ontsnappen (Dworkin, 2002, p. 50). Het is voor de persoon heel moeilijk om van dit verlangen af te geraken (Dworkin, 2002, p. 82). Door de verslavende effecten van drugs, is het voor Nand heel moeilijk om af te kicken. Nand realiseert zich dat hij door de drugs gevangen genomen is maar door de lichamelijke en psychische afhankelijkheidstoestand waarin hij zit, is het zeer moeilijk om af te kicken van zijn "craving".

Karakteristiek voor zo'n hevig verlangen is dat de persoon zich niet identificeert met dit verlangen (Cohen, 1989, p. 926). Nand is niet geboren als "verslaafde" maar is later verslaafd geworden. De identiteit die hij voor zijn verslaving had, de dromen en talenten die hij bezat, vallen niet samen met zijn verslaving. Wie hij is als mens, valt niet gelijk te stellen met zijn lichamelijke verslaving. Volgens Dworkin verlangt de persoon daarom ernaar om niet langer naar dit hevig verlangen te smachten (Burley, 2004, p. 8). De mens wil dit hevig verlangen niet omdat het hem onmogelijk maakt om zijn levensdromen te realiseren (Dworkin, 2002, p. 82). Nand beseft immers dat hij door de drugs zijn levensaspiraties niet kan nastreven. De lichamelijke en fysieke prijs die Nand betaalt voor zijn verslaving, weerhouden hem ervan om zijn levensprojecten te realiseren. Hij betreurt dus dat hij dit hevig verlangen heeft en gelooft dat hij een beter leven zou leiden indien hij dit niet zou hebben (Dworkin, 2002, p. 82). Nand zou zonder zijn "craving", zijn verlangen naar een roes, een gelukkiger en beter leven hebben.

Net deze disidentificatie is de reden om deze cravings te compenseren: het is immers een handicap waarvoor hij niet verantwoordelijk kan gehouden worden (Burley, 2004, p. 7). Deze verlangens voldoen aan de voorwaarde van een handicap: kenmerken die een mens verhinderen om zijn ideale leven te leiden (Dworkin, 2002, p. 82). Drugs zijn dus een handicap: ze belemmeren de verslaafde om een gedroomd leven te hebben. Door de drugs kan Nand zijn levensdoelen, zijn gedroomd leven, niet najagen. Net als een handicap, belemmert een craving de levensdoelen van een mens. Als we mensen niet verantwoordelijk houden voor hun handicap, kan dezelfde redenering gebruikt worden om drugsverslaafden niet langer volledig verantwoordelijk te houden voor hun hevig verlangen naar roesmiddelen.

Het is dus niet rechtvaardig om een verslaafde de verantwoordelijkheid te geven voor zijn verslaving. Het verlangen naar een roes kan immers een "craving" zijn waarvoor de verslaafde geen verantwoording hoort op te nemen. De drugsverslaafde is dan niet verantwoordelijk voor het feit dat hij hevig naar drugs verlangt.

III. VERANTWOORDELIJK VOOR OMSTANDIGHEDEN?

INLEIDING

Volgens Dalrymple is er "geen oorzakelijk verband tussen omstandigheden en asociaal gedrag" (Dalrymple, 2012b, p. 26-27). Omdat de vrije wil van een mens krachtiger is dan de omstandigheden waarin hij leeft, kan een mens volgens Dalrymple zijn nadelige levensomstandigheden overstijgen. De drugsverslaafden hebben volgens Dalrymple "ten onrechte geen verantwoordelijkheid genomen voor hun eigen leven" en zijn daardoor in hun miserabele wereld blijven leven (Dalrymple, 2004, p. 7). Dit is de essentie van het conservatieve denken van Dalrymple: de persoonlijkheid van een mens domineert over de omstandigheden waarin hij leeft. Een mens kan steeds met de juiste inzet zijn omstandigheden overstijgen. De mens heeft daarom de plicht om "zijn lot in eigen handen te nemen" (Sioen, 07-05-2011, p. 42). Wie dit niet doet, en dus in zijn ellende blijft hangen heeft dit enkel aan zichzelf te danken: "Those without those qualities - the indolent or feckless among us - fail" (Dworkin, 2002, p. 327).

De denkfout die Dalrymple volgens mij maakt is dat hij de invloed van omstandigheden op een mens zijn leven minimaliseert. De omstandigheden hebben wel degelijk een invloed op ons leven en de keuzes die een mens maakt. Maar een mens heeft vaak geen invloed gehad op de omstandigheden waarin hij leeft. Vandaar dat het onrechtvaardig is om geen rekening te houden met de omstandigheden bij het bepalen van de verantwoordelijkheid van de mens. Pas als we bepaald hebben welke invloed de omstandigheden gehad hebben op het leven van de mens, kunnen we de echte verantwoordelijkheid bepalen.

DEFINITIE OMSTANDIGHEDEN

De omstandigheden hebben betrekking op de persoonlijke en onpersoonlijke hulpmiddelen die een persoon ter zijner beschikking heeft. De persoonlijke hulpmiddelen zijn de fysieke en mentale gezondheid die ervoor zorgen dat hij in staat is om goederen of diensten te produceren waarvoor anderen bereid zijn om te betalen (Dworkin, 2002, p. 323). De onpersoonlijke hulpmiddelen hebben betrekking op de eigendommen die hij bezit en de wettelijke kansen die hem gegeven worden om deze te gebruiken. Daarnaast vormen de sociale omstandigheden waarin een mens opgroeit en leeft ook een deel van de onpersoonlijke hulpmiddelen. Al deze hulpmiddelen samen bepalen mede de kansen die een mens in zijn (latere) leven zal krijgen.

Deze omstandigheden kunnen ook 'voordelen en nadelen' genoemd worden: "which aspects of any person's economic position flow from his choices and which from *advantages and disadvantages* that were not matters of choice" (Cohen, 1989, p. 931). Elke mens streeft welvaart na en die hulpmiddelen die het bereiken van deze welvaart mogelijk maken, zijn voordelen (Cohen, 1989, p. 916). Voordelen zijn dan persoonlijkheidskenmerken of materiële omstandigheden die het leven en zijn doelen net gemakkelijker maken. Voorbeelden van voordelen zijn intelligentie, rijkdom, doorzettingsvermogen ... Deze "voordelen" helpen een mens om zijn leven te leiden waar "nadelen" net het bereiken van die doelen bemoeilijken. Zo zorgen armoede of fysieke zwakte ervoor dat het moeilijker wordt voor een mens om zijn levensdoel te bereiken (Cohen, 1989, p. 921).

Een andere omschrijving voor omstandigheden is "talenten". Elke mens bezit vaardigheden, krachten en financiële middelen die hem in staat stellen om te leven. Deze externe hulpmiddelen beïnvloeden sterk de kans om zijn levensvisie te kunnen realiseren (Van Parijs, 1991, p. 113). Maar de talenten die nodig zijn om zijn levensdoel te realiseren zijn niet gelijk verdeeld (Van Parijs, 1997, p. 13). Niet iedereen heeft de juiste talenten om zijn dromen na te jagen. De sociale en economische factoren van een mens zijn leven zorgen er dus voor dat hij meer of minder talenten gekregen heeft om zijn leven ten volle te kunnen leiden (Van Parijs, 1997, p. 12). De achtergrond waarin men geboren is, de opleiding die men daardoor genoten heeft en de genen die men gekregen heeft bepalen mede het leven van een persoon. De capaciteiten die een mens heeft om zijn leven te leiden worden dus beïnvloed door factoren die buiten zijn wil om zijn gebeurd (Steiner, 1997, p. 302).

VERANTWOORDELIJK VOOR OMSTANDIGHEDEN?

Naar mijn mening is het onrechtvaardig om een mens de volledige verantwoordelijkheid te geven voor zijn omstandigheden. De persoonlijke hulpmiddelen van een mens worden namelijk beïnvloed door culturele en domestieke invloeden waarvoor men niet gekozen heeft (Dworkin, 2002, p. 324).

Zo hebben sommige het "geluk" om geboren te worden in een rijke familie en anderen het "ongeluk" om op te groeien in een arme omgeving. Dit is een vorm van onrecht omdat mensen er niet voor kiezen om in zulke omstandigheden groot te worden: "It is a ruling principle of equality, we have decided that it is unjust when some people lead their lives with less wealth available to them, or in otherwise less favorable circumstances than others, not through some choice or gamble of their own but through brute bad luck" (Dworkin, 2002, p. 347). Aangezien een mens niet gekozen heeft voor het gezin waarin hij werd grootgebracht en deze levenssituatie evenmin het gevolg is van een risico dat vermeden had kunnen worden, moet een mens niet ter verantwoording gehouden worden voor zijn nadelige levensomstandigheden (Cohen, 1989, p. 908).

Een andere manier om dit onrecht te formuleren is wijzen op het gebrek aan vrijheid van sommigen. Er bestaan twee soorten vrijheid: formele vrijheid en echte vrijheid (Van Parijs, 1997, p. 9). De formele vrijheid stelt dat een mens het recht heeft om te doen wat hij wil. De echte vrijheid breidt dit principe echter uit: het stelt dat een mens 'echte vrijheid' geniet als hij ook de middelen bezit om te doen wat hij wil. Echte vrijheid heeft dus betrekking op de middelen die nodig zijn om zijn leven te leiden zoals de mens dat zelf wil (Van Parijs, 1991, p. 103). Een mens kan dus formeel vrij zijn in de zin dat hij de vrijheid geniet om te doen wat hij wil, maar hij is pas echt vrij als hij ook over de middelen beschikt om deze levensaspiraties te realiseren. Om een wereld rechtvaardiger te maken, moet men de echte vrijheid van de mensen vergroten (Van Parijs, 1991, p. 106). Daar knelt immers het schoentje: in onze wereld heeft niet iedereen de echte vrijheid om zijn levensdromen in realiteit om te zetten. De levenskansen van een mens worden sterk beïnvloed door de opvoeding die hij genoten heeft, de vaardigheden die hij geleerd heeft en de financiële omstandigheden waarin hij leeft (Van Parijs, 1997, p. 10). Deze keuzes worden echter op hun beurt beïnvloed door de omgeving waarin men leeft en dat is iets waar men vaak niet voor gekozen heeft en dus ook niet voor verantwoordelijk kan worden gesteld. Mensen die niet de juiste talenten bezitten om hun levensdoel te realiseren, zien zich genoodzaakt om hun ambities aan te passen en wensen te veranderen (Van Parijs, 1997, p. 14). Sommige mensen zijn dus niet 'echt vrij' want het ontbreekt hen aan de talenten om hun aspiraties na te streven. En aangezien ze niet verantwoordelijk zijn voor dit gebrek aan talenten, is er sprake van onrecht.

Het is onrechtvaardig om mensen verantwoordelijk te houden voor zaken die buiten hun controle vallen (Schaller, 1997, p. 255). Zo is het niet eerlijk om een boer zelf te laten opdraaien voor de schade die het onweer heeft veroorzaakt aangezien dit noodweer buiten zijn wil om is gebeurd. Hetzelfde geldt ook voor de maatschappij waarin we leven: het is een vorm van onrecht als mensen in een slechtere situatie leven dan anderen omwille van factoren die buiten hun wil om zijn gebeurd (Barry, 1991, p. 143). De omstandigheden waarin een persoon leeft zijn zulke factoren waarover men geen controle heeft. Een kind kiest niet de ouders, noch de omgeving waarin hij zal

worden grootgebracht. Maar deze omgeving heeft wél een invloed op het latere leven van het kind. Omdat het principe luidt dat mensen niet verantwoordelijk mogen gehouden worden voor zaken die buiten hun wil om zijn gebeurd, geldt dat het onrechtvaardig is om een mens volledig verantwoordelijk te houden voor zijn omstandigheden (Dworkin, 2002, p. 89).

IV. EEN DURE SMAAK VOOR KINDEREN

INLEIDING

Dalrymple beweert dat tienermoeders de verantwoordelijkheid voor hun zwangerschap niet bij zichzelf maar bij de samenleving leggen (Dalrymple, 2008, p. 48). Dit is volgens Dalrymple niet correct omdat een mens verantwoordelijkheid moet opnemen voor de keuzes die hij gemaakt heeft (Van Cauwelaert, 2006, p. 106). Wanneer een tienermeisje zwanger wordt, is ze daar volgens Dalrymple zelf verantwoordelijk voor. De tienermoeder heeft "gehoorzaamd aan de grillen van binnenuit" en moet dus zelf de verantwoordelijkheid opnemen voor haar zwangerschap (Dalrymple, 2004, p. 124).

Deze visie is volgens mij te hardvochtig omdat het geen rekening houdt met het feit dat deze zwangerschap een dure smaak kan zijn. Deze dure smaak behoort tot de omstandigheden van een persoon waarvoor het onrechtvaardig is om de volledige verantwoordelijkheid voor op te nemen.

EEN DURE SMAAK

Iemand die last heeft van een dure smaak heeft meer inkomen nodig dan iemand anders om hetzelfde niveau aan bevrediging te hebben als zij die geen dure smaak hebben (Burley, 2004, p. 5). Een smaak is duur wanneer een persoon enkel door dit product dezelfde voldoening haalt als een persoon met een goedkopere smaak. De andere alternatieven laten de persoon koud en geven hem niet dezelfde bevrediging als bij andere personen (Burley, 2004, p. 6). De tienermoeder Marthe kan enkel gelukkig zijn als ze een baby heeft. Een leven zonder baby, schenkt haar niet genoeg voldoening. Haar leeftijdsgenoten kunnen perfect gelukkig zijn zonder baby maar haar leven is pas compleet als er een baby is. Enkel het duurere product zorgt er dus voor dat de persoon hetzelfde ervaart als andere mensen (Burley, 2004, p. 6). Marthe kan pas even gelukkig zijn als haar vriendinnen als ze een baby heeft.

De dure smaak is een karaktertrek die eigen is aan de persoon: hij krijgt enkel door een welbepaalde dure smaak dezelfde bevrediging als iemand met een goedkopere smaak. Pas als Marthe een baby heeft, ervaart ze hetzelfde geluksniveau als haar vriendinnen. De persoon identificeert zich volledig met die dure smaak omdat deze een onderdeel vormt van zijn persoonlijkheid (Burley, 2004, p. 7). Het verlangen naar een baby is een deel van de persoonlijkheid

van Marthe. Wie zij is als mens wordt mede ingevuld door dat verlangen naar een kind. Wanneer de persoon deze dure smaak zou willen afleren of negeren, zou men van hem verwachten dat hij van zichzelf vervreemdt: "to expect them to forgo or to restrict satisfaction of that preference (because it is expensive) is, therefore, to ask them to accept an alienation from what is deep in them" (Burley, 2004, p. 7). Hij identificeert zich met deze smaak omdat deze een onderdeel vormt van wie hij als mens is (Burley, 2004, p. 12). Wanneer hij deze smaak niet langer zou nastreven, ontkent hij een deel van zijn persoonlijkheid en vervreemdt hij van zichzelf. De tienermoeder die niet zwanger mag worden, moet dus een deel van haar identiteit opgeven. Haar persoonlijkheid valt immers deels samen met het verlangen naar een baby.

Een mens met een dure smaak beklagt niet dat hij die dure smaak heeft, hij betreurt enkel het feit dat zijn smaak duur is (Burley, 2004, p. 11). Een mens met een dure smaak voor klassieke muziek vindt het niet jammer dat hij enkel voldoening haalt uit het beluisteren van dure cd's van Mozart (Burley, 2004, p. 12). Nee, hij beklagt gewoon het feit dat deze cd's zo duur zijn. Evenzo zal iemand die enkel voldoening haalt uit het roken van dure Cubaanse sigaren niet de sigaren betreuren maar wel het feit dat deze zo duur zijn om aan te kopen. De smaak op zich is niet betreuwenswaardig maar wel de hoge kostprijs van die smaak. Marthe vindt het dus niet erg dat ze verlangt naar een kind. Ze betreurt enkel het feit dat de opvoeding van een kind kosten met zich meebrengt. Wanneer een mens een dure smaak heeft, vormt dit immers een belemmering om zijn leven ten volle te leiden (Burley, 2004, p. 6). De dure smaak creëert dus omstandigheden die het voor de mens moeilijker, duurder, maken om gelukkig te zijn (Burley, 2004, p. 11). Door de dure prijs van de smaak zal een mens moeten besparen op andere producten om te kunnen leven of soms zelf niet in staat zijn om het bevredigingsniveau te bereiken. Door de hogere kostprijs van de dure smaak, is het voor de mens ook moeilijker om deze aan te kopen. Maar de mens heeft deze dure smaak nodig om voldoening te halen uit zijn leven. Zijn kansen op een gelukkig leven worden dus gehypothekeerd omdat het product dat hem voldoening schept een hoog prijskaartje heeft. De kosten die Marthe maakt om haar baby op te voeden, zorgen ervoor dat ze minder geld heeft om andere dromen na te jagen. De dure smaak pleit dus tegen de levenskwaliteit omdat het de mens moeilijker maakt om gelukkig te zijn.

De dure smaak is een onderdeel van de omstandigheden waarin een mens leeft (Burley, 2004, p. 11). Een mens kiest immers niet voor zijn voorkeuren: "preferences, unlike actions, and like all the things that aren't actions, are not immediately subject to the will" (Burley, 2004, p. 19). Het typische aan een voorkeur is dat een mens ermee geboren wordt of dat deze gevormd worden in zijn leven. Maar de omstandigheden waarin ze gevormd worden, liggen buiten de verantwoordelijkheid van de mens. Wanneer een mens een dure smaak ontwikkelt voor kunstboeken, dan wordt dit veroorzaakt door de culturele en sociale omstandigheden waarin hij is

opgegroeid (Burley, 2004, p. 17). Het zijn immers de ouders, leerkrachten en bibliotheekmedewerkers die ervoor zorgen dat een kind in contact komt met kunstboeken. De persoon kan dus niet verantwoordelijk gehouden worden voor het ontwikkelen van de dure smaak voor kunstboeken. Hetzelfde geldt voor Marthe: door haar omgeving heeft ze de smaak voor baby's ontwikkeld. Zij had niet het geluk om in contact te komen met leraren of welzijnswerkers die haar konden zeggen hoeveel kosten, financieel maar ook persoonlijk, een mens moet doen bij de opvoeding van een kind. In de plaats daarvan groeide ze op in een omgeving waar alleenstaande moeders de norm waren. Tijdens haar opvoeding, zag het tienermeisje enkel hoe haar oudere buurmeisjes eveneens zwanger raakten. De omgeving heeft er dus voor gezorgd dat Marthe een dure smaak voor baby's ontwikkelde.

Het is onrechtvaardig om een mens verantwoordelijk te houden voor de omstandigheden waarin hij leeft. Vandaar dat het ook onrechtvaardig is om mensen de verantwoordelijkheid te laten dragen voor hun dure smaak. Deze mensen moeten dus gecompenseerd worden omdat het een omstandigheid betreft waarvoor men niet verantwoordelijk kan gehouden worden: "there can be injustice when and because people's resource bundles do not compensate for that the fact that (a certain form of) welfare that is cheap for some is expensive for others" (Burley, 2004, p. 5)

Volgens Dalrymple is er slechts één schuldige aan de baby in hun buik en dat is de tienermoeder zelf. De tienermoeder zou dus bij Dalrymple op weinig steun moeten rekenen voor de opvoeding van haar kind want een mens moet "maar eens de verantwoordelijkheid opnemen voor zijn daden" (Van Cauwelaert, 2006, p. 106). Deze visie negeert het feit dat de keuze voor een baby een voorbeeld van een dure smaak kan zijn. Indien dit het geval is, behoort deze keuze tot de omstandigheden van een persoon waarvoor men niet volledig verantwoordelijk kan zijn. In tegenstelling tot Dalrymple, pleit ik er voor om tienermoeders niet in de kou te laten staan als zou blijken dat hun verlangen naar een kind een dure smaak was.

V. LUCK EGALITARIANISM TOEGEPAST

INLEIDING

Bij het ontwikkelen van een rechtvaardigheidstheorie is het essentieel om een onderscheid te maken tussen keuzes en omstandigheden (Dworkin, 2002, p. 323). Het onderscheid tussen de twee bepaalt immers of een mens verantwoordelijkheid moet en kan nemen voor zijn daden. Zo is het onrechtvaardig om een mens de verantwoordelijkheid te laten dragen voor zijn omstandigheden als deze buiten zijn wil om zijn gevormd. Voor de keuzes kan een mens wel verantwoordelijk gehouden worden als hij deze bewust gekozen heeft (Dworkin, 2002, p. 323). Onze rechtvaardigheidstheorie moet dus gevoelig zijn voor de ambities van mensen maar ongevoelig voor

de omstandigheden waarin een mens leeft (Dworkin, 2002, p. 89). In de ideale wereld die zo ontstaat heeft iedereen "gelijke toegang" tot voordelen (Cohen, 1989, p. 907). Dat betekent dat elkeen die de kans aangeboden krijgt ook over de nodige capaciteiten beschikt om van het aanbod gebruik te maken (Cohen, 1989, p. 941). Ook zou men kunnen zeggen dat mensen in deze rechtvaardige wereld gelijke "decision trees" hebben (Arneson, 1989, p. 234). In het leven wordt elke mens geconfronteerd met keuzes. Op basis van al deze keuzemogelijkheden kan men een "decision tree" tekenen met alle keuzeopties die een mens had. Gelijke opportuniteit aan kansen wordt dan bereikt als iedereen equivalente "decision trees" heeft. (Arneson, 1989, p. 234) De waarde die een persoon krijgt uit zijn beste, tweede beste ... keuze moet equivalent zijn aan de waarde die een andere persoon krijgt uit zijn beste, tweede beste ... keuze.

Deze theoretische principes moeten echter toegepast worden in de realiteit. Dworkin stelt een verzekeringsstelsel voor, Van Parijs opteert voor een basisinkomen en Roemer pleit voor compenserend onderwijs en een egalitaire planner. Het verzekeringsstelsel overtuigt niet omdat het onmogelijk toe te passen is en het de verkeerde mensen straft en beloont. Het basisinkomen kan moeilijk rechtvaardig genoemd worden omdat het in strijd is met het principe van wederkerigheid. Roemer zijn voorstel voor compenserend onderwijs is interessant maar biedt enkel een oplossing voor de beginjaren van het leven. Vandaar dat het gecombineerd dient te worden met de egalitaire planner waardoor de mens tijdens heel zijn leven enkel verantwoordelijk gehouden wordt voor zijn keuzes maar niet langer voor zijn omstandigheden.

HET VERZEKERINGSSYSTEEM VAN DWORKIN

Dworkin stelt een verzekeringsstelsel voor waarin mensen zich kunnen verzekeren voor het feit dat ze niet in een bepaalde inkomstencategorie vallen (Dworkin, 2002, p. 94). Volgens Dworkin zullen mensen er niet voor kiezen om zich te verzekeren tegen de hoogste inkomstencategorie omdat de premies hiervoor veel te hoog zullen liggen. Daarnaast loopt men bij zulke verzekering het risico om een slaaf te worden van de verzekering indien hij toch in deze inkomstencategorie valt (Dworkin, 2002, p. 96). Vandaar dat Dworkin stelt dat mensen meer geneigd zullen zijn om zich voor een lagere inkomstencategorie te verzekeren (Dworkin, 2002, p. 97). Hoe lager de inkomstencategorie, hoe groter de kans dat een persoon de capaciteiten heeft om in deze categorie werk te vinden. Vandaar dat het voor hem dan ook voordelig is om zich voor dit inkomstenniveau te verzekeren (Dworkin, 2002, p. 98). Zelfs indien hij wel werk zou vinden in het verzekerde inkomstenniveau, is het verlies minimaal omdat hij genoeg geld overheeft om de premie te betalen (Dworkin, 2002, p. 99). Mensen die zich verzekeren tegen een laag inkomstenniveau en toch een job hebben, zouden zo in een situatie komen die heel natuurlijk is (Dworkin, 2002, p. 99). De premie die mensen in dit systeem zouden moeten betalen, zou volgens Dworkin de vorm van een

progressieve inkomstenbelasting aannemen (Dworkin, 2002, p. 101). Om de 'moral hazard' te voorkomen dat mensen, door de verzekering, minder moeite doen om geschikt werk te vinden, stelt Dworkin een co-verzekering voor waarbij de verzekerde in het begin minder krijgt dan waarvoor hij verzekerd is (Dworkin, 2002, p. 101). Daarnaast zou de verzekerde verplicht worden om de bewijslast zelf te leveren, eveneens om misbruik te voorkomen (Dworkin, 2002, p. 101).

Het verzekeringsmodel van Dworkin vind ik niet overtuigend genoeg om te implementeren. Vooreerst is het veel te abstract en daardoor onmogelijk om volledig toe te passen in de werkelijke wereld (Kymlicka, 2002, p. 82). Ook kan de vraag gesteld worden of de omstandigheden wel voldoende gecompenseerd worden dankzij het verzekeringssysteem. Als mensen zich verzekeren voor een lage inkomstencategorie, blijft de onrechtvaardigheid ontstaan dat sommige door hun omstandigheden niet in de hogere inkomstencategorie geraakten. Ook de praktische toepassing van het verzekeringssysteem, via een progressieve belasting, overtuigt niet (Kymlicka, 2002, p. 80). Door deze belasting worden rijken getroffen die hun rijkdom enkel bekomen hebben door hard te werken, en dus door keuze. De vrije keuze om hard te werken wordt dus even zwaar belast als de rijkdom die door omstandigheden ontstond. Een progressieve belasting houdt immers geen rekening met het feit of de rijkdom vergaard werd dankzij oprechte keuzes of door omstandigheden. Evenzo worden de armen beloond die ervoor gekozen hebben om niet te werken. Zij krijgen eenzelfde premie als de armen die door omstandigheden geen werk vinden. Zowel het verzekeringssysteem als de progressieve belasting overtuigen dus niet als implementatie van de principes van luck egalitarians.

HET BASISINKOMEN VAN VAN PARIJS

Een van de hulpmiddelen die mensen extra levenskansen geven is werk. Dankzij het werk, hebben mensen sociale contacten, vergroot hun zelfbeeld en ervaren ze levensvoldoening (Van Parijs, 1991, p. 128). Werkenden worden dus niet enkel financieel beloond maar krijgen ook sociale voordelen dankzij hun werk. De werklozen echter genieten niet van deze voordelen omdat zij zonder werk zitten. Van Parijs pleit daarom voor een basisinkomen: een uitkering die aan elke burger wordt uitbetaald ongeacht zijn werksituatie, bereidheid tot werk of arbeidsethos (Van Parijs, 1991, p. 102). In tegenstelling tot de bestaande werkloosheidsuitkeringen zijn er aan dit basisinkomen geen voorwaarden verbonden: de mensen moeten niet aantonen dat ze op zoek zijn naar werk, evenmin moeten ze bereid zijn om te werken. Dankzij het basisinkomen zijn de mensen echt vrij om het leven te leiden dat ze willen. Zo zullen mensen oprechter kunnen kiezen welke job ze willen uitvoeren. Ze zijn immers zeker van een basisinkomen waardoor minder goed betaalde jobs plots wel te overwegen zijn (Van Parijs, 1997, p. 15). Ook zal men zonder zware financiële consequenties ervoor kunnen kiezen om deeltijds te werken en zo zijn familie te helpen of andere

dromen na te jagen. Er vindt dus een herverdeling plaats tussen de voltijds werkende mannen en de deeltijds werkende vrouwen (Van Parijs, 1991, p. 102). Daarnaast stijgt de onderhandelingspositie van de zwaksten op de arbeidsmarkt: dankzij het basisinkomen zijn ze verzekerd van een vast inkomen waardoor ze betere arbeidsvoorwaarden kunnen vragen aan hun toekomstige werkgever (Van Parijs, 1991, p. 105). De arbeidsomstandigheden zullen dus verbeteren omdat werkgevers meer moeite zullen moeten doen om mensen ervan te overtuigen om voor hen te komen werken (Van Parijs, 1991, p. 102). Ook is de werkloosheidsval weggewerkt omdat de bestaande jobs attractiever zullen gemaakt worden om de werklozen ervan te overtuigen om te kandideren (Van Parijs, 1991, p. 102). De arbeidsmarkt wordt dus flexibeler waardoor mensen vaker van job kunnen veranderen of stoppen met werken om zo bepaalde levensdoelen na te jagen.

Het voorstel van Van Parijs is niet overtuigend omdat het geen rekening houdt met het principe van wederkerigheid (White, 2003, p. 137). Dit principe stelt dat elke burger die geniet van sociale voorzieningen als wederdienst een bijdrage moet leveren aan de gemeenschap. Aan het basisinkomen zijn er echter geen voorwaarden verbonden waardoor de ontvanger helemaal niet verplicht wordt om iets terug te doen voor de maatschappij. Het principe van wederkerigheid wordt dus met de voeten getreden waardoor er geen sprake meer is van gelijkheid maar eerder van uitbuiting (White, 2003, p. 137). De ontvanger van het basisinkomen kan als een parasiet of als een freerider mee genieten van de sociale voorzieningen zonder daar iets voor terug te moeten doen (White, 2003, p. 139). Omdat mensen zo'n gedrag niet tolereren, zal er een vervreemding ontstaan bij de bevolking ten overstaan van de sociale diensten (White, 2003, p. 141). De mensen zullen de voorzieningen van de sociale zekerheid niet langer als rechtvaardig beschouwen waardoor het hele systeem dreigt ondermijnd te worden. Vandaar dat het voorstel voor een basisinkomen niet verder in overweging wordt genomen. Het is immers in strijd met het wederkerigheidsprincipe dat zowel intrinsiek als instrumenteel van belang is bij het ontwikkelen van een rechtvaardigheidstheorie (White, 2003, p. 142).

COMPENSEREND ONDERWIJS VOLGENS ROEMER

Geboren worden in een achtergesteld gezin is volgens Roemer een schoolvoorbeeld van een vorm van ongeluk dat gecompenseerd moet worden. Roemer pleit er daarom voor om het onderwijs van de benadeelden disproportioneel te steunen (Roemer, 1999, p. 64). Scholen die les geven aan kansarmen zouden meer geld krijgen dan scholen met kansrijke kinderen. Met dit geld kunnen scholen een betere vorming geven aan de kansarme kinderen. Dit vergroot niet alleen het zelfbeeld van de kinderen maar zal er volgens Roemer voor zorgen dat hun kansen op het vinden van werk gelijkjer worden. Concreet stelt hij voor om in de Verenigde Staten tien keer meer geld te besteden aan het onderwijs van Afro-Amerikanen dan aan dat van blanke kinderen (Roemer, 1999, p. 70).

Zo zouden deze kinderen gecompenseerd worden voor de kansen die ze door hun omstandigheden niet gekregen hebben (Roemer, 1999, p. 69). Kinderen uit kansarme gezinnen hebben immers niet de financiële middelen om naar goede scholen te gaan. Hun ouders hebben daarnaast vaak een lager opleidingsniveau waardoor ze hen minder kunnen helpen bij hun studie. Ook wordt in deze gezinnen opleiding minder hoog ingeschat dan in kansrijke gezinnen. Om deze ongelijkheid weg te werken, stelt Roemer voor om extra te investeren in het onderwijs van kansarmen. Hij besluit dat deze strategie van compenserend onderwijs de meest beloftevolle is om een egalitaire samenleving te bekomen (Roemer, 1999, p. 74).

Dit voorstel overtuigt deels omdat het de invloed van omstandigheden probeert weg te werken. Het is juist om te stellen dat het onderwijs een deel van de nadelige omstandigheden kan wegwerken. Dankzij opleiding kan een mens de vaardigheden aanleren die zijn omgeving hem niet geleerd heeft. De nadelige omstandigheden kunnen dus dankzij dit voorstel deels overwonnen worden. Positief is ook dat het systeem gevoelig is voor de keuzes die mensen maken. In het onderwijs worden kinderen namelijk beloond of bestraft voor de opties die ze kiezen. Het nadelige aan dit systeem echter is dat het enkel gericht is op de beginjaren van het leven. Zodra de kinderen de schoolbanken verlaten hebben, worden ze aan hun lot overgelaten. In hun latere leven worden de kinderen geacht om de nadelige omstandigheden reeds overwonnen te hebben dankzij de opleiding. Dit is volgens mij echter te kort door de bocht. Om dit euvel op te lossen, dient dit voorstel gecombineerd te worden met dat van de egalitaire planner.

DE EGALITAIRE PLANNER VAN ROEMER

Roemer pleit daarnaast voor een egalitaire planner die de maatschappij verdeelt in bevolkingstypes en ervoor zorgt dat alle mensen die zich in een bepaald percentiel bevinden dezelfde inkomsten hebben ongeacht tot welke type ze behoren.

Roemer stelt voor om de maatschappij te verdelen in verschillende types (Roemer, 1999, p. 150). Deze types worden gevormd op basis van socio-economische en persoonlijke kenmerken (Roemer, 1993, p. 152). De mensen worden dus verdeeld in types op basis van hun geslacht, afkomst, leeftijd, beroep van de ouders, intelligentie, ... Deze kenmerken behoren tot de omstandigheden van een persoon waarvoor hij geen verantwoordelijkheid hoort op te nemen. Personen die dezelfde waarde hebben op deze kenmerken, behoren tot hetzelfde type. Zo is er bijvoorbeeld het type A dat staat voor hogeropgeleide, blanke vrouwen en een type B met ongeschoolde, zwarte mannen. Toch zullen twee mensen die tot hetzelfde type behoren niet dezelfde inkomsten hebben. Zo zal Marie meer geld hebben dan Lies ook al zijn ze beiden hoger opgeleid, blank en vrouwelijk en behoren ze tot type A. Dit verschil is niet te wijten aan de omstandigheden, want die zijn voor beide personen gelijk aangezien ze tot hetzelfde type A

behoren. Marie heeft ervoor gekozen om harder te werken waar Lies meer belang hechtte aan vrije tijd. Het verschillend inkomstenniveau tussen Marie en Lies is dus te wijten aan de verschillende keuzes die de personen genomen hebben (Roemer, 1993, p. 153). Evenzo hebben Mark en John niet hetzelfde salaris alhoewel ze beide zwart en ongeschoold zijn en tot type B behoren. Mark koos voor een goedbetaalde job als arbeider in de petrochemie waar John besloot om straatveger te worden. De verschillen in inkomsten van Mark en John zijn dus niet te wijten aan omstandigheden, want ze behoren beide tot hetzelfde type B, maar aan de keuzes die ze gemaakt hebben.

Verschillen binnenin een type zijn dus perfect toegestaan en dienen niet gecompenseerd te worden. Deze verschillen werden immers veroorzaakt door de keuzes die een persoon nam en niet door zijn omstandigheden (Roemer, 1993, p. 154). De verschillen die bestaan tussen de verschillende types, zijn echter wel te wijten aan omstandigheden. Om dit te kunnen compenseren, moeten de mensen binnenin een type verdeeld worden in percentielen op basis van hun inkomsten (Roemer, 1993, p. 151). Wanneer mensen tot het 90ste percentiel van type A behoren, moeten ze volgens Roemer dezelfde inkomsten hebben als mensen die tot het 90ste percentiel van type B behoren. Mark die tot het 90ste percentiel van type B behoort moet dus volgens Roemer evenveel verdienen als Marie die tot het 90ste percentiel van type A behoort. Het verschil in inkomsten tussen Mark en Marie is immers enkel te wijten aan de omstandigheden waarvoor ze niet verantwoordelijk gehouden kunnen worden. Evenzo moet John, die tot het 10de percentiel van type B behoort, evenveel verdienen als Lies die tot het 10de percentiel van type A behoort. Het verschillend inkomen van Lies en John is immers enkel te wijten aan hun omstandigheden en niet aan hun keuzes. Zij hebben volgens Roemer een vergelijkbare verantwoordelijkheid omdat ze tot hetzelfde percentiel behoren (Roemer, 1993, p. 152).

Ik vind dit voorstel heel overtuigend omdat het de vooropgestelde principes van onze rechtvaardigheidstheorie implementeert. De omstandigheden, waarvoor een mens niet verantwoordelijk gehouden kan worden, worden in rekening gebracht en gecompenseerd op zo een wijze dat ze er niet langer toe doen. Maar daarnaast houdt dit voorstel ook rekening met de keuzes die een mens in zijn leven gemaakt heeft. In de ideale wereld wordt dit model gecombineerd met het compenserend onderwijs. Deze combinatie zorgt ervoor dat mensen, zowel als kind als volwassene, enkel verantwoordelijk gehouden worden voor de keuzes die ze hebben gemaakt en niet voor de omstandigheden waarin ze geboren werden. Dankzij het compenserend onderwijs worden de omstandigheden uit de kinderjaren reeds rechtgetrokken. Dit heeft als voordeel dat in het latere leven de verschillen tussen de types kleiner worden, omdat de kinderen uit type B reeds in hun jeugd jaren zullen geleerd hebben hoe ze hun nadelen kunnen overwinnen. Daardoor zal de inkomstenkloof tussen de types A en B dalen want beide groepen zullen gelijkaardige arbeidskansen aangeboden krijgen. De verschillen binnenin een type zullen nog steeds bestaan,

maar dit is enkel rechtvaardig omdat een mens verantwoordelijk moet gehouden worden voor de keuzes die hij maakt.

CONCLUSIE

De twee premissen van Dalrymple zijn onrechtvaardig omdat ze de mensen verantwoordelijk houden voor zaken waar ze niet verantwoordelijk voor zijn. De eerste stelling van Dalrymple luidt dat een mens dankzij de vrije wil verantwoordelijk is voor zijn keuzes omdat hij steeds iets anders had kunnen kiezen. Dit is echter onrechtvaardig omdat het geen rekening houdt met de autonomie en de oprechtheid van een keuze. Wanneer een mens gedwongen wordt door interne of externe krachten, neemt hij geen autonome beslissing. Zo wordt een drugsverslaafde gedwongen door zijn verslaving om drugs te nemen waardoor zijn "vrije keuze" helemaal niet vrij is. Daarnaast moet er ook gekeken worden naar de oprechtheid van de keuze: pas als een persoon voldoende zelfkennis, alternatieven en karaktersterkte heeft om een keuze te maken, kan hij daarvoor verantwoordelijk gehouden worden. Ook kan geopperd worden dat de "vrije keuze" van een drugsverslaafde enkel een "craving" was waarmee hij zich niet identificeert. Net als een handicap beperkt dit hevig verlangen de mogelijkheid om een levensdoel te bereiken. De persoon kan niet volledig verantwoordelijk gehouden worden voor dit hevig verlangen omdat het tot de omstandigheden van de mens behoort.

Volgens de tweede premisse van Dalrymple domineren de mensen over hun omstandigheden en kunnen deze niet als verschuiving worden ingeroepen. Dit is echter onrechtvaardig omdat de omstandigheden wel degelijk een rol spelen in het leven van een mens. Aangezien een mens niet gekozen heeft voor de omstandigheden waarin hij geboren werd, kan hij moeilijk verantwoordelijk gehouden worden voor deze omstandigheden. De echte vrijheid van een mens wordt dus bepaald door factoren die buiten zijn wil om zijn gebeurd. Zo kan de zwangerschap van een tienermoeder te wijten zijn aan een "dure smaak" voor kinderen waarvoor het onrechtvaardig is om de volledige verantwoordelijkheid op te nemen.

Dalrymple houdt geen rekening met deze kritieken en laat de mensen verantwoordelijkheid opnemen voor zaken waarvoor ze niet verantwoordelijk horen te zijn. Als we onze huidige wereld willen veranderen zodat het wel rekening houdt met de principes van luck egalitarians, moeten we ons niet baseren op het verzekeringsstelsel van Dworkin of het basisinkomen van Van Parijs. Het eerste voorstel is immers praktisch niet realiseerbaar, en het tweede is in strijd met het wederkerigheidsprincipe. In de plaats daarvan, kiezen we best voor compenserend onderwijs en een egalitaire planner. Dankzij het compenserend onderwijs worden de nadelen van de omstandigheden tijdens de jeugd jaren weggewerkt. De egalitaire planner zal er voor zorgen dat de volwassenen

mensen wel verantwoordelijk gehouden worden voor hun bewuste keuzes maar niet voor de omstandigheden.

Hoofdstuk 3: Luck egalitarianism weerlegd?

INTRODUCTIE

Luck egalitarianism mag dan wel de ideale theorie lijken om een rechtvaardige wereld te bereiken, toch moeten we goed nadenken over de implementatie ervan (Wolff, 2010, p. 347). Een theorie, opgesteld met de beste bedoelingen, kan in de praktijk ertoe leiden dat de mensen die we willen helpen, net het hardst getroffen worden (Wolff, 2010, p. 349). In dit hoofdstuk denken we na de over (de gevolgen van) de implementatie van luck egalitarianism in de praktijk.

Critici beweren dat bij de implementatie van de principes van luck egalitarianism het respect ten overstaan van de benadeelden in gevaar komt. In deel I van dit hoofdstuk komt de kritiek van Wolf en Anderson aan bod die stellen dat de hulpbehoevende in de wereld van luck egalitarians verplicht worden om zich te vernederen om aanspraak te kunnen maken op steun. Kymlicka poneert dat luck egalitarians met hun theorie enkel de negatieve stereotypen die leven over steuntrekkers bevestigen (deel II). Anderson beweert zelfs dat luck egalitarians enkel uit medelijden handelen (deel III) en daarbij een neerbuigende, paternalistische houding ten overstaan van de benadeelden ten toon spreiden (deel IV).

Tegenstanders stellen ook dat de wereld van luck egalitarians onbarmhartig is omdat het mensen in de kou laat staan. Zo beweert Anderson dat luck egalitarians geen steun geven aan onverantwoorde roekelozen (deel V). Ook straffen luck egalitarians de mantelzorgers en huismoeders (deel VI). Meer zelfs, gehandicapten met een zeldzame beperking dreigen volgens Anderson volledig uit de boot te vallen bij het luck egalitarianism (deel VII). Opponenten van het luck egalitarianism bestrijden ook het basisprincipe dat stelt dat een theorie keuzegevoelig moet zijn. Zo stelt Strawson dat een mens metafysisch gezien helemaal niet verantwoordelijk kan zijn voor zijn gemaakte keuzes (deel VIII). Een gelijkaardig geluid valt te horen bij Phillips die poneert dat het onrechtvaardig is om een mens verantwoordelijkheid te laten opnemen voor zijn gemaakte keuzes (deel IX).

Negatieve stemmen zijn er ook te horen over de haalbaarheid van het project. Volgens Johnston is het hele opzet om mensen te compenseren een zinloze opdracht die gestaakt moet worden (deel X). Wolff stelt dat de theorie bij de implementatie het risico loopt om beperkt te worden tot "de op één na beste" uitvoering (deel XI). De pijlen worden ten slotte ook gericht op de maatschappelijke gevolgen van luck egalitarianism. Zo stelt Anderson dat luck egalitarianism het echte onrecht, de onderdrukking van de mensen, helemaal niet oplost (deel XII). Shiffrin argumenteert dat de theorie de autonomie van de mensen bedreigt in plaats van vergroot (deel XIII). Nozick zegt dat de herverdelingstheorie het algemeen welzijn enkel zal verlagen (deel XIV). En

Hayek ten slotte poneert dat de principes van gelijkheid en vrijheid bedreigd worden in een wereld die aan herverdeling wil doen (deel XV).

Critici uit verschillende hoeken hebben de theorie van luck egalitarians aangevallen. De verschillende kritieken worden in dit hoofdstuk besproken en onderzocht of ze sterk genoeg zijn om de theorie van luck egalitarianism te verwerpen.

I. VERNEDERENDE ONTHULLING

Volgens Wolff is de theorie van luck egalitarians niet gebaseerd op een rechtvaardigheidsprincipe maar eerder op een ethos, een verzameling van waarden (Wolff, 2010, p. 342). Deze waarden zijn rechtvaardigheid en respect. Maar deze twee waarden komen bij de luck egalitarians in conflict met elkaar.

De kern van luck egalitarianism is het onderscheid tussen vrije wil en verantwoordelijkheid. Volgens deze filosofen is het onrechtvaardig om mensen verantwoordelijk te houden voor hun negatieve levensomstandigheden als die te wijten zijn aan elementen die buiten hun wil om zijn gebeurd (Wolff, 2010, p. 343). Bij het bepalen van de steun, moet dus onderzocht worden of de mens verantwoordelijk kan gehouden worden voor zijn levensomstandigheden. Toegepast op werkloosheid, betekent dit dat een werkloze pas overheidssteun krijgt als hij kan bewijzen dat hij niet uit vrije wil zonder werk zit. Maar zo'n bewijs is volgens Wolff vernederend voor de werkloze. Hij zal immers moeten aantonen dat hij, door omstandigheden waar hij geen invloed op had, de talenten ontbreekt waar werkgevers naar op zoek zijn. De werkloze zal dus moeten toegeven dat hij geen ideale kandidaat is en daardoor geen werk vindt. Wolff noemt dit "een beschamende onthulling" (Wolff, 2010, p. 343). Volgens Anderson betekent dit dat de hulpbehoevende zich kruipend voor de voeten van de overheid moet gooien, smekend om steun (Anderson, 1999, p. 305). De werkloze wordt gedwongen om toe te geven dat hij niet geschikt is om te werken en de talenten ontbeert die werkenden wel bezitten. Volgens Wolff is deze bekentenis vernederend en ondermijnt het het zelfbeeld van de werkloze. De luck egalitarians hebben, bij het uitwerken van hun theorie, te weinig aandacht besteed aan respect en zelfrespect (Wolff, 2010, p. 336). Dit doet Wolff besluiten dat luck egalitarians de mensen niet respecteren (Wolff, 2010, p. 344). Luck egalitarians slagen er dus niet in om hun twee basiswaarden, rechtvaardigheid en respect, met elkaar te verzoenen.

Volgens Wolff zijn de onderzoeken van de luck egalitarians voor het bepalen van verantwoordelijkheid vernederend voor de deelnemers (Wolff, 2010, p. 344). Dit hoeft echter niet zo te zijn. Het is mogelijk om onderzoeksmethodes te ontwikkelen die hetzelfde doel bereiken zonder de mensen in hun hemd te zetten. Zo kan men de werklozen ook positief interviewen en op zoek gaan naar hun talenten zonder dat ze daarvoor zichzelf moeten vernederen (Wolff, 2010, p. 345). Zulke interviews versterken het zelfbeeld van de werkloze en verzekeren de ondervrager dat

de werkloze niet uit vrije wil zonder job zit. Ook kan de vraag gesteld worden of men wel interviews moet gebruiken om de rechtvaardigere wereld van de luck egalitarians te bereiken (Wolff, 2010, p. 345). De successierechten die mensen betalen op een erfenis zijn ook een manier om aan herverdeling te doen (Knight, 2009, p. 134). Deze belasting is conform de theorie van luck egalitarianism want het wordt geheven op inkomsten die louter op (familiale) omstandigheden gebaseerd zijn. Ten slotte kan de vraag gesteld worden of de vernedering van de ondervraagden wel opweegt tegen de voordelen die zo'n systeem met zich zou meebrengen. Er zijn immers verschillende waarden die een rol spelen bij het tot stand komen van een meer rechtvaardige wereld.

Volgens mij is de waarde gelijkheid belangrijker dan de waarde respect. Ik meen dat de "vernederende onthulling" van de steunvragers niet zwaar genoeg doorweegt om de kans op een rechtvaardigere wereld te vergooien. De voordelen van de nieuwe rechtvaardigere wereld schat ik hoger in dan het verlies aan zelfrespect dat die nieuwe wereld met zich zou meebrengen. Als de minderbedeelden deze "vernedering" inroepen om het systeem te verwerpen, vergooien ze hun kansen op een meer rechtvaardige wereld. Wolff's bewering dat luck egalitarians de minderbedeelden dwingen tot vernederende onthullingen, klopt dus niet. Zijn argument kan dan ook niet gebruikt worden om het luck egalitarianism af te schrijven.

II. STEREOTYPEN BEVESTIGEN

Kymlicka bekritiseert het werk van de luck egalitarians omdat het "een conservatieve teneur" zou hebben (Kymlicka, 2002, p. 92). De luck egalitarians spelen volgens Kymlicka in de kaart van conservatieven door een keuzegevoelig systeem voor te stellen. Mensen moeten volgens de luck egalitarians de gevolgen dragen van de oprechte keuzes die ze in alle vrijheid genomen hebben. Wanneer mensen er in alle vrijheid voor kiezen om werkloos te zijn, krijgen ze geen steun van de luck egalitarians. Net als de conservatieve denkers impliceren de luck egalitarians, volgens Kymlicka, dat er een groep werkonwillige luiards bestaan die enkel van het sociaal systeem willen profiteren. De boodschap die wordt uitgezonden naar werklozen is dat zij van de sociale zekerheid misbruik zullen maken als ze het kunnen (Wolff, 1998, p. 111). Omdat deze groep het systeem niet in gevaar mag brengen, hebben de luck egalitarians hun theorie keuzegevoelig gemaakt. Dit perspectief versterkt enkel de stereotypen die door de conservatieven verspreid worden (Kymlicka, 2002, p. 93). In plaats van deze clichés te bestrijden, bevestigen de luck egalitarians ze enkel. Daarmee bereiken ze niet een meer egalitaire samenleving maar een conservatieve maatschappij waarbij de hulpbehoevende kritisch onderzocht wordt (Wolff, 1998, p. 112).

Deze kritiek is volgens mij naast de kwestie. De luck egalitarians willen inderdaad een systeem creëren dat gevoelig is voor keuzes en ongevoelig voor omstandigheden. Deze nadruk op keuzegevoeligheid is niet ingegeven door een angst voor conservatieven. De luck egalitarians

beklemtonen deze keuzes omdat dit de basis is van hun rechtvaardigheidstheorie. De rechtvaardigheidstheorie die Dworkin voorstelt is gebaseerd op twee onderliggende principes (Dworkin, 2002, p. 340). Het eerste principe stelt dat elke mens een goed leven moet kunnen leiden. Bij Van Parijs luidt het dat de betrachting moet zijn dat iedere mens zijn visie op een goed leven kan nastreven (Van Parijs, 1991, p. 120). Het tweede principe luidt dat elke mens de verantwoordelijkheid heeft om die levenskeuzes te maken en zijn hulpmiddelen zo te gebruiken dat hij het best mogelijke leven kan leiden. Omwille van het tweede principe moet een rechtvaardige samenleving de verantwoordelijkheid van de keuzes bij de mens leggen (Dworkin, 2002, p. 324). De nadruk die dus gelegd werd op keuzegevoeligheid is een *conditio sine qua non* om van een rechtvaardige wereld te kunnen spreken.

Indien mensen niet verantwoordelijk gehouden worden voor de keuzes die ze in alle vrijheid nemen, kan er ook geen basis zijn om een rechtvaardigheidstheorie te ontwikkelen. Keuzegevoeligheid is essentieel voor een theorie die de wereld rechtvaardiger wil maken. Zonder keuzegevoeligheid is er geen moreel kompas meer om mensen verantwoordelijk te houden. Als mensen niet langer verantwoordelijk gehouden worden voor hun oprechte keuzes, komen we in een systeem terecht waar iedereen onvoorwaardelijke steun krijgt. Dit kan moeilijk rechtvaardig genoemd worden omdat het in strijd is met het principe van wederkerigheid. Volgens White is het egalitaire denken gebaseerd op twee principes: solidariteit en wederkerigheid (White, 2003, p. 138). Het wederkerigheidsprincipe stelt dat elke burger die deelt in sociale voorzieningen ook een bijdrage levert in ruil voor de steun. De mens is dus moreel verplicht om iets terug te doen voor de steun die hij krijgt. Wederkerigheid is niet enkel intrinsiek belangrijk, het heeft ook een instrumentele waarde voor de egalitairers: het voorkomt dat mensen zich zouden afzetten tegen het systeem (White, 2003, p. 141). Als de steun onvoorwaardelijk gegeven wordt, bestaat het risico dat mensen zich hiertegen zullen verzetten en zich zullen afkeren van het systeem. Onvoorwaardelijke steun is in strijd met het wederkerigheidsprincipe en kan daarom niet als basis dienen van een rechtvaardigheidstheorie. Het beklemtonen van keuzes is dus geen impliciete bevestiging van conservatieve clichébeelden. Het vormt de kern van elke rechtvaardigheidstheorie.

III. MEDELIJDEN

Ook Anderson beweert dat luck egalitarians geen gelijk respect betonen voor alle burgers (Anderson, 1999, p. 289). Luck egalitarians willen mensen compenseren als ze een handicap of te weinig talenten hebben waarvoor ze niet verantwoordelijk kunnen gehouden worden. De motivatie voor compensatie is dus dat deze mensen een tekort hebben ten overstaan van de andere mensen. De gehandicapten, werklozen en minderbedeelden ontberen iets dat andere mensen wél hebben. Zo krijgen de gehandicapten extra steun omdat hun beperkingen hen niet in staat stellen om een

gewoon leven te leiden (Anderson, 1999, p. 305). De werklozen zouden te horen krijgen dat ze niet de juiste talenten hebben om werk te vinden. Deze beledigingen vormen volgens Anderson de reden om te compenseren. Er is dus volgens Anderson geen sprake van gelijkheid maar van minderwaardigheid.

Volgens Anderson geven luck egalitarians steun aan de hulpbehoevenden niet op grond van medeleven maar op basis van medelijden (Anderson, 1999, p. 306). Luck egalitarians willen de nadelen compenseren en doen zo aan herverdeling. Medeleven daarentegen wil enkel het lijden wegnemen maar niet aan herverdeling doen. Luck egalitarians geven enkel steun aan zij die niet verantwoordelijk kunnen gehouden worden voor hun situatie. Dit in tegenstelling tot medeleven dat geen enkel moreel oordeel velt over de lijdenden. Omwille van deze redenen, besluit Anderson dat luck egalitarians niet uit medeleven maar op basis van medelijden mensen helpen. Dit blijkt ook uit de jaloesheidstest van de luck egalitarians: pas als niemand jaloes is op jouw bundel middelen is er sprake van een gelijke verdeling van goederen (Anderson, 1999, p. 307). Deze test veronderstelt volgens Anderson dat de hulpbehoevenden jaloes zijn op de andere mensen. De steun die aan hulpbehoevenden wordt gegeven is gebaseerd op medelijden maar dit medelijden kan moeilijk respectvol genoemd worden. Als een mens medelijden voelt voor een medemens is dit gebaseerd op een vergelijking die stelt dat de ander zijn situatie slechter is dan de jouwe (Anderson, 1999, p. 307). Dit is een neerbuigende houding ten overstaan van degene die hulp vraagt. Luck egalitarians schenden dus de basisvereiste voor een rechtvaardigheidstheorie: de burgers gelijkwaardig respecteren (Anderson, 1999, p. 306). Dit doet Anderson besluiten dat luck egalitarianism het onrecht niet uit de wereld helpt maar soms zelfs nog vergroot (Anderson, 1999, p. 295).

Er is volgens mij helemaal geen sprake van medelijden bij de herverdelingstheorie van luck egalitarians. De reden waarom zij pleiten voor herverdeling is om het ongeluk weg te werken waarvoor men niet verantwoordelijk gehouden kan worden (Knight, 2009, p. 134). De luck egalitarian voelt zich helemaal niet superieur: hij wil enkel de onrechtvaardige situatie bestrijden. Wanneer mensen zich inzetten voor een rechtvaardigere wereld, doen ze dat niet omdat ze zich beter voelen dan de ander. Het onrecht vormt de drijfveer om aan herverdeling te doen. Meer zelfs, een superieure houding staat zo'n herverdeling vaak in de weg: wanneer men zich hoger inschat dan de ander, vergroot de afstand met de ander en daalt ook de noodzaak om aan herverdeling te doen. Daarnaast zijn de emoties van de "bevoordeelden" irrelevant voor deze theorie (Knight, 2009, p. 135). Het is namelijk de neutrale staat die de herverdelingsprincipes zal toepassen. De overheid stelt het belang van alle burgers centraal, zowel de bevoordeelden als de benadeelden. Hoe de bevoordeelden zich daarbij voelen is naast de kwestie want het is de neutrale overheid die aan herverdeling doet. De staat laat zich daarbij enkel leiden door het principe dat gelijkheid pas bereikt wordt als de gevolgen van ongekozen omstandigheden niet langer effect hebben. Ook klopt de

bewering niet dat het gebruik van de "envy test" impliceert dat de benadeelden jaloers zouden zijn op de bevoordeelden (Knight, 2009, p. 137). De test wordt enkel gebruikt als een technisch instrument om te bepalen of een gelijkwaardige maatschappij is bereikt. Of mensen al dan niet echt jaloers zijn, is opnieuw naast de kwestie. De echte emoties van de personen zijn niet relevant omdat het gaat om een instrumenteel principe om een rechtvaardigere wereld te gebruiken. Het filosofische principe dat niemand jaloers is op andermans hulpmiddelen mag niet verward worden met het psychologische gevoel van jaloezie dat gewone mensen voelen.

IV. PATERNALISME

Anderson verwerpt de theorie van de luck egalitarians omdat deze te paternalistisch zou zijn (Anderson, 1999, p. 301). Luck egalitarians voorzien collectieve verzekeringsstelsels om het probleem van de onbarmhartige Samaritaan op te lossen. Zo pleit Dworkin voor een verplichte sociale zekerheid waar Arneson de mensen verplicht om bijdragen te leveren aan hun pensioenfondsen (Knight, 2009, p. 139). Van Parijs voorziet zelfs een verplicht basisinkomen voor alle burgers om de "echte vrijheid" te bereiken. Volgens Anderson kunnen luck egalitarians enkel paternalistische redenen inroepen om zo'n verplichte verzekering te motiveren. Luck egalitarians zeggen in feite tegen de mensen dat zij te stom zijn om zelf de juiste keuzes te maken en dat er daarom een verplichte collectieve verzekering moet komen (Anderson, 1999, p. 301). Dit is een zeer neerbuigende, paternalistische houding omdat het impliceert dat mensen zelf niet in staat zijn om de juiste beslissingen te nemen. Volgens Anderson ondermijnt deze paternalistische houding het zelfrespect van de burger. De luck egalitarians respecteren dus de mensen niet en daarom moet hun theorie op de schop gaan.

Deze kritiek van Anderson overtuigt niet. Zo is paternalisme vaak een drijfveer bij het opleggen van politieke beslissingen (Anderson, 1999, p. 301). Het verplichten van de autogordel en het verbieden van roken op cafés zijn slechts twee voorbeelden van beleidsmaatregelen die de overheid nam om de burger te beschermen tegen roekeloos gedrag. Deze beslissingen kunnen ook paternalistisch genoemd worden maar worden niet in vraag gesteld omdat ze een hoger doel, collectieve veiligheid en gezondheid, beogen.

Maar zelfs vanuit het perspectief van luck egalitarians valt deze paternalistische redenering zelfs te rechtvaardigen (Knight, 2009, p. 202). In elke maatschappij zijn er mensen die zich roekeloos gedragen, maar wanneer zij een ongeval veroorzaken valt het vanuit menswaardig perspectief niet te rechtvaardigen om hen te laten sterven. De maatschappij zal dus steeds tussenbeide komen om deze roekelozen te helpen. Dankzij de collectieve verzekering wordt deze last door alle burgers gedragen. Iedereen draagt dus evenveel bij tot het betalen van de hulp aan roekelozen. Dit is rechtvaardiger dan slechts enkelen te laten opdraaien voor deze hulp. In zo'n

geval zou de willekeur immers spelen: wie anders dan het lot zal eerlijk kunnen bepalen wie de steun aan roekelozen moet ophoesten? De collectieve verzekering is dus de beste, en meest rechtvaardige, oplossing om de hulp aan roekelozen te kunnen betalen.

V. ONBARMHARTIGE SAMARITAAN

Volgens Anderson voldoet de theorie van luck egalitarianism evenmin aan het principe dat de staat met iedere burger begaan moet zijn (Anderson, 1999, p. 289). Zo worden sommige burgers niet gecompenseerd als ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun ongeluk. Luck egalitarians stellen dat als mensen gelijke kansen hadden, ze zelf verantwoordelijk zijn voor de gevolgen van hun keuzes. De slachtoffers van een bewuste keuze worden dus niet gecompenseerd. Als een onverzekerde autobestuurder door een onwettig manoeuvre een verkeersongeval veroorzaakt, zal de ambulancier hem niet helpen want de bestuurder heeft er zelf voor gekozen om een verkeersovertreding te begaan (Anderson, 1999, p. 295). Dit is volgens Anderson niet rechtvaardig omdat het rechtvaardigheidsprincipe stelt dat niemand, zelfs de schuldige niet, aan zijn lot mag worden overgelaten (Anderson, 1999, p. 298).

Het klopt volgens mij niet dat de staat als "onbarmhartige Samaritaan" optreedt in de theorie van luck egalitarians. De basisbehoeften van de mens staan ook bij luck egalitarians buiten kijf (Knight, 2009, p. 138). Indien een onverantwoorde persoon levensgevaarlijk gewond zou raken in een verkeersongeval, zou ook de luck egalitarian ervoor pleiten om hem medische zorgen te geven. Het recht op leven primeert immers op de rechtvaardigheidsprincipes. Luck egalitarians zijn niet zo hardvochtig dat ze liever iemand zouden laten sterven om hun gelijk te bewijzen. Net omdat ze het recht op leven zo waarden, hebben deze filosofen een theorie ontwikkeld om iedereen een beter leven te kunnen geven.

Daarnaast speelt het feit dat de schuldvraag vaak niet eenduidig beantwoord kan worden (Knight, 2009, p. 152). Zo is de roekeloze bestuurder wel verantwoordelijk voor zijn verkeersovertreding maar niet voor de slechte wegomstandigheden of het feit dat zijn auto minder bescherming biedt dan een andere auto. Omdat deze twijfel blijft bestaan, zullen luck egalitarians de bestuurder het voordeel van de twijfel gunnen en dus medische hulp geven. Het risico van een hardvochtige houding is namelijk dat het onverantwoorde mensen wel verantwoordelijk houdt. Een onschuldige zou zo dus gestraft worden. Dit onrecht is veel groter dan het mogelijke onrecht dat ontstaat wanneer een schuldige wel steun krijgt. Vandaar dat luck egalitarians ervoor zouden opteren om ook de roekeloze te compenseren.

Ook heeft Dworkin reeds een oplossing voor dit mogelijk probleem gevonden: zo stelt Dworkin een verplichte sociale zekerheid voor die in zulke gevallen tussenbeide zou komen en de onverantwoorde chauffeur zou helpen (Knight, 2009, p. 139). Meer zelfs, luck egalitarians kunnen

het gebruik van zo'n verplichte sociale zekerheid verantwoordend omdat het compenseert voor nadelen waar mensen niet verantwoordelijk gehouden kunnen worden (Knight, 2009, p. 141). Indien mensen door economische of psychologische belemmeringen niet in staat zijn om zich te verzekeren, kan een luck egalitarian pleiten voor een verplichte verzekering omdat zo de nadelige omstandigheden, waarvoor men niet verantwoordelijk is, worden weggewerkt.

VI. EGOÏSTISCHE WERELD

In de wereld van de luck egalitarians hebben mantelzorgers en huismoeders geen recht op overheidssteun als ze er zelf voor gekozen hebben om hun behoeftige familieleden te helpen (Anderson, 1999, p. 297). Luck egalitarians stellen immers dat mensen niet gecompenseerd kunnen worden voor de keuzes die ze in vrijheid hebben gemaakt. Als een mantelzorger dus thuis blijft om voor haar ziek familielid te zorgen, heeft ze geen recht op overheidssteun want ze koos er zelf voor om niet te werken. De rechtvaardige wereld van de luck egalitarians is er dus enkel voor egoïsten (Anderson, 1999, p. 300). De gelijkheid is dus niet voor mantelzorgers maar enkel voor de mensen die aan zichzelf denken (Anderson, 1999, p. 311). Dit is niet rechtvaardig want het is eigen aan het leven dat mensen hun behoeftige familieleden helpen. Volgens Anderson is afhankelijkheid en zorgen voor de ander een essentieel kenmerk van het menselijk bestaan. De mantelzorgers en huismoeders, die enkel doen wat ze als mens horen te doen, worden dus door de luck egalitarians gestraft. Meer zelfs, door deze redenering wordt de onderdrukking van de vrouw ten overstaan van de mannelijke kostwinner gerechtvaardigd.

Ook dit argument is niet overtuigend genoeg om de theorie van luck egalitarianism te verwerpen. Zo kan men beweren dat mantelzorgers en huismoeders last hebben van een dure smaak die recht geeft op compensatie. De zorg voor anderen is "duur" omdat ze daarvoor heel wat levenskansen moeten opgeven: ze hebben minder tijd om te werken of te ontspannen. De mantelzorgers en huismoeders betreuren niet dat ze deze zorg moeten doen, ze vinden het enkel jammer dat deze smaak zo duur is. Omdat deze smaak een onderdeel is van de omstandigheden, hebben de mantelzorgers en huismoeders dus recht op compensatie. Luck egalitarians kunnen daarnaast poneren dat de keuze van de mantelzorgers en huismoeders niet een oprecht vrije keuze was. Zieke en hulpbehoevende familieleden ondersteunen is karakteristiek voor de mens en dit wordt dan ook opgelegd door de maatschappij. Vandaar dat gesteld kan worden dat de keuze van de hulpgevers niet oprecht was omdat de sociale druk te groot was om te weigeren. De gevolgen van deze onoprechte keuze zijn nadelige levensomstandigheden die een compensatie vereisen. De omstandigheden van mantelzorgers en huismoeders zijn immers nadelig voor het najagen van hun levensdromen: ze kunnen door hun zorgtaken hun andere levensambities niet najagen. Ten slotte kan ook geponeerd worden dat luck egalitarians niet een volledige, alles overkoepelende theorie

hebben geschreven. Luck egalitarians hebben niet de ambitie om op elk denkbaar voorbeeld een repliek te geven. Ze stellen een algemene theorie voor die een rechtvaardigere wereld beoogt. Het betreft hier algemene principes die gehanteerd moeten worden bij het beoordelen van specifieke gevallen.

VII. ONEERLIJKE CONCURRENTIE

Anderson verwerpt het verzekeringsstelsel van Dworkin omdat het onrecht zou doen aan mensen met een zeldzame handicap (Anderson, 1999, p. 303). Volgens Dworkin zullen mensen gecompenseerd worden voor die handicaps waarvoor ze zich verzekerd hebben terwijl ze achter "een sluier van onwetendheid" zaten. De mensen weten dus niet welke ziektes ze zullen hebben maar moeten op basis van die informatie verzekeringen afsluiten tegen mogelijke ziektes. Volgens Anderson is dit onrechtvaardig omdat mensen zich hoogstwaarschijnlijk niet zullen verzekeren tegen zeldzame ziektes. Het is immers niet rationeel om zich te verzekeren tegen alle mogelijke ziektes. Vandaar dat mensen, gezeten achter de sluier der onwetendheid, zich enkel zullen indekken tegen handicaps die vaak voorkomen. Dit zorgt volgens Anderson voor een discriminatie tussen mensen met een zeldzame en een vaak voorkomende handicap. Mensen die een zeldzame handicap hebben, zullen minder kans hebben op compensatie net omdat hun handicap zo zeldzaam is. Omwille van deze onrechtvaardigheid, verwerpt Anderson het verzekeringsstelsel van Dworkin.

Deze redenering klopt echter niet (Knight, 2009, p. 145). Hoe zeldzamer een ziekte, hoe goedkoper de premie zal zijn om zich hiervoor te verzekeren. Bij het bepalen van de premie wordt immers gekeken naar de waarschijnlijkheid dat de polis gelicht zal moeten worden. Zo is de premie voor vaak voorkomende ziektes hoger omdat de kans groter is dat de verzekerde deze ziekte zal krijgen. Een verzekeringsmaatschappij moet zich dus indekken tegen dit risico door een hoge premie te vragen. Bij weinig voorkomende handicaps, kan de maatschappij een lage premie vragen omdat de kans heel klein is dat ze de verzekerde zal moeten betalen. Het is zelfs rationeel voor de burgers om zich te laten verzekeren tegen zeldzame ziektes: de premies zijn laag en wegen niet op tegen de grote nadelen die men zal ondervinden als men de handicap zou hebben. De onrechtvaardigheid die Anderson dus meent te zien tussen zeldzame en vaak voorkomende handicaps, is niet aan de orde. Mits het betalen van een kleine premie, zullen de verzekerden ook ingedekt zijn tegen zeldzame handicaps.

Daarnaast kan ook gerepliceerd worden dat de kritiek van Anderson helemaal niet problematisch hoort te zijn omdat het inherent is aan een verzekeringsstelsel. Het is een feit dat mensen zich niet tegen alles zullen verzekeren omdat dit financieel niet haalbaar is. Als mensen er dan in alle vrijheid voor kiezen om zich niet te verzekeren voor zeldzame handicaps maar de ziekte wel krijgen is dat een voorbeeld van een optieongeluk. Ze hadden immers de kans om zich te

verzekeren, maar als ze daar niet voor kiezen kunnen ze ook geen aanspraak maken op compensatie. Het voorbeeld van de zeldzame handicap past dus perfect in de verzekeringstheorie van Dworkin die stelt dat mensen geen compensatie krijgen voor optiegeluk maar wel voor bruut ongeluk. Als een mens er voor kiest om zich niet te verzekeren, dient hij de gevolgen te dragen van die keuze. De kritiek van Anderson is van toepassing op alle verzekeringsstelsels en overtuigt dus niet om de theorie van luck egalitarians te verwerpen.

VIII. GEEN VRIJE WIL

Luck egalitarians stellen dat mensen de verantwoordelijkheid moeten dragen voor de keuzes die ze oprecht gemaakt hebben. Dit veronderstelt dat de mens verantwoordelijk kan zijn voor de keuzes die hij maakt. Volgens Strawson klopt dit niet: zij stelt dat de mens niet moreel verantwoordelijk kan gehouden kunnen worden voor zijn keuzes (Strawson, 1994, p. 7). Opdat een mens verantwoordelijk zou zijn voor een keuze A, moet hij ook verantwoordelijk zijn voor de waarden die hij hanteert bij het nemen van de keuze A. De keuze A wordt immers mede beïnvloed door de waarden A die men hanteert bij het nemen van de beslissing. Maar deze waarden A worden bepaald door keuzes B die men vroeger genomen heeft. En deze keuze B werd op zijn beurt beïnvloed door waarde B. Deze waarde B werd op zijn beurt bepaald door een vroegere keuze C ... Er ontstaat dus een oneindige achteruitgang die niet gestopt kan worden. Zelfbeschikking is dus onmogelijk want het impliceert dat deze opeenvolging van keuzes en waarden die de keuzes beïnvloeden ooit zouden stoppen. Een andere manier om dit duidelijk te maken is stellen dat elke mens beïnvloed wordt door zijn afkomst en zijn vroegere levenservaringen. Voor deze zaken kan hij echter niet verantwoordelijk gehouden worden maar zij bepalen wel mede de keuze die hij maakt. Als een mens dus verantwoordelijkheid zou willen opnemen voor zijn keuzes, zou hij dus ook de verantwoordelijkheid moeten opnemen voor zijn afkomst en zijn vroegere levenservaring. Maar omdat dit onmogelijk is, kan een mens ook niet verantwoordelijk gehouden worden voor de keuzes die hij maakt. Als luck egalitarians de mens verantwoordelijkheid laten opnemen voor hun oprechte keuzes, zijn ze niet rechtvaardig want een mens kan moreel gezien niet de verantwoordelijkheid opnemen voor zijn genomen beslissingen.

Luck egalitarians kunnen deze kritiek perfect in hun theorie implementeren. Zelf hebben ze geen uitspraak gedaan over de metafysische (on)mogelijkheid van vrije wil. Ze kunnen echter poneren dat hun theorie met deze kritiek zal rekening houden. Als inderdaad blijkt dat de mens metafysisch gezien onmogelijk een vrije wil heeft, zal de mens hiervoor gecompenseerd worden. Hij zal dan een volledige compensatie krijgen want het zou onrechtvaardig zijn om hem verantwoordelijk te houden voor keuzes waarvoor hij geen verantwoordelijkheid kan opnemen. Als de kritiek echter niet klopt, blijft alles bij het oude en is de theorie van luck egalitarians niet

verworpen. De mensen moeten dan verantwoordelijkheid opnemen voor keuzes, iets wat ze metafysisch gezien kunnen doen. Ook al is de metafysische discussie nog niet beslecht, luck egalitarians kunnen hun theorie steeds zo aanpassen dat het rekening houdt met de uiteindelijke uitkomst van deze filosofische discussie. De metafysische twijfel kan dus geen reden zijn om de theorie te verwerpen aangezien de gevolgen van de discussie geïntegreerd kunnen worden in het model.

IX. VERANTWOORDELIJK VOOR KEUZES

Phillips stelt dat luck egalitarians de mensen te veel verantwoordelijkheid laten dragen voor de keuzes die ze gemaakt hebben (Phillips, 2004, p. 15). Ze vergeten immers dat de sociale relaties en structuren ook een invloed hebben op de beslissingen die mensen nemen. Zo worden onze aspiraties mede bepaald door onze sociale omgeving. Het is op basis van deze verlangens dat mensen keuzes maken. Maar omdat de bron van deze keuzes reeds beïnvloed is door de omstandigheden waarin we leven, is het volgens Phillips niet rechtvaardig om mensen verantwoordelijk te houden voor de keuzes die ze bewust hebben genomen. Ten tweede worden de resultaten van de genomen keuzes bepaald door de waarden die een maatschappij op dat moment naleeft (Phillips, 2004, p. 16). Zo heeft de keuze om smid te worden verschillende financiële gevolgen in onze maatschappij in vergelijking met vroeger. Evenzo kan een bepaalde studiekeuze na een paar jaar waardeloos blijken te zijn omdat de maatschappij ten gronde veranderd is. Het is volgens Phillips niet correct om de mensen verantwoordelijk te houden voor de gevolgen van de keuzes waar ze zelf geen invloed op hadden. Ten slotte leiden keuzes vaak tot bepaalde situaties die men niet gewenst had. Keuzes kunnen immers een cumulatief effect hebben waardoor het bij het nemen van de beslissing nog niet duidelijk is wat de gevolgen ervan zullen zijn in de toekomst.

Luck egalitarians stellen inderdaad, zoals Phillips poneert, dat mensen de verantwoordelijkheid moeten opnemen voor de keuzes die ze in alle vrijheid genomen hebben. Maar dit geldt enkel voor "oprechte keuzes" (Burley, 2004, p. 22). Een keuze kan pas oprecht genoemd worden als de persoon intelligent genoeg is om de consequenties ervan in te schatten. Ook moet er gekeken worden naar de alternatieven die aangeboden werden tijdens de keuzevorming. De omstandigheden kunnen een keuze dus minder oprecht maken. Luck egalitarians houden dus wél rekening met de invloed die de sociale omgeving heeft op keuzes en zullen dit als omstandigheden beschouwen die een eventuele compensatie bij een verkeerde keuze rechtvaardigen. In tegenstelling tot wat Phillips beweert, moeten de mensen dus niet de volledige verantwoordelijkheid dragen voor elke keuze die ze nemen. Een luck egalitarian zal bij het bepalen van de verantwoordelijkheid voor een genomen beslissing kijken naar de invloed die de omstandigheden kunnen gehad hebben. Pas als een keuze echt oprecht genoemd kan worden, moeten de mensen er de volledige

verantwoordelijkheid voor dragen. De repliek van Phillips dat luck egalitarians de keuzefactor te zwaar laten doorwegen, klopt dus niet.

X. ZINLOZE OPDRACHT

Het is een onmogelijke opdracht om iedereen zo te compenseren voor zijn nadelen dat hij met gelijke kansen kan leven. Een mentaal gehandicapte zal nooit, ongeacht de compensatie die hij krijgt, gelijke kansen op succes hebben als een persoon die zonder handicap geboren is. Omdat de compensatie nooit voldoende zal zijn, stelt Johnston dat dit streven nutteloos is en verworpen moet worden (Johnston, 1994, p. 166). Als de compensatie er niet in slaagt om de persoon gelijke kansen te geven, heeft het ook geen zin om te compenseren. Als de compensatie niet voldoende is, dan is ze ongepast. De compensatie bereikt immers zijn doel niet: de persoon blijft achtergesteld en heeft niet gelijke kansen om zijn levensproject te realiseren. We moeten, stelt Johnston, daarom leren aanvaarden dat we als maatschappij niet alle problemen kunnen oplossen. Het streven van luck egalitarians om de nadelen van mensen te compenseren, is een zinloze onderneming.

Johnston heeft gelijk als hij stelt dat het onmogelijk is om alle nadelen te compenseren zodat mensen met gelijke kansen hun levensdromen kunnen najagen. Maar dit kan geen reden zijn om de hele theorie op de helling te zetten. Het doel van de theorie, een meer rechtvaardigere wereld bekomen, blijft immers bestaan. De onmogelijkheid om de theorie volledig uit te voeren, doet geen afbreuk aan de basisstelling van de theorie: ongelijkheid wegwerken. Zo lang we deze waarde als belangrijk beschouwen, moeten we de theorie blijven toepassen. Indien we de theorie verwerpen enkel en alleen omdat ze nooit volledig uitgevoerd kan worden, riskeren we om het kind met het badwater weg te gooien. Een wereld waarin mensen deels gecompenseerd worden voor hun nadelen blijft te verkiezen boven een wereld waarin er geen compensaties zijn.

XI. ONVOLLEDIGE IMPLEMENTATIE

Volgens Dworkin en Van Parijs moeten mensen gelijke middelen krijgen en daarna verantwoordelijk gehouden worden voor de keuzes die ze in alle vrijheid maken (Wolff, 2010, p. 346). Deze zogenoemde "resource egalitarians" stellen dat de wereld rechtvaardig is als de mensen bij het begin van hun leven met gelijke middelen kunnen starten. Voor de gevolgen van de keuzes die ze daarna maken, moeten ze zelf de verantwoordelijkheid opnemen. Deze twee principes zijn echter niet eenvoudig om te realiseren. Volgens Wolff is het voor beleidsmakers simpeler om het tweede principe te implementeren dan het eerste (Wolff, 2010, p. 346). De mensen verantwoordelijkheid laten dragen voor hun vrij genomen keuzes is gemakkelijker te realiseren dan ervoor te zorgen dat alle burgers met gelijke middelen aan hun leven starten. Vandaar dat politici

zullen geneigd zijn om eerst het principe van verantwoordelijkheid te realiseren en pas later voor gelijke kansen te zorgen. De theorie van "resource egalitarians" loopt dus het risico om beperkt te worden tot de "op één na beste" oplossing, zijnde mensen verantwoordelijk stellen voor hun daden (Wolff, 2010, p. 346). Het tweede deel van de theorie, zorgen voor gelijke startkansen, dreigt zo ondergesneeuwd te raken en nooit geïmplementeerd te worden.

Wolff heeft gelijk als hij stelt dat het eenvoudiger is om mensen meer verantwoordelijkheid te laten dragen. Maar dit betekent niet automatisch dat het eerste deel van de theorie niet geïmplementeerd zal worden. Indien we Wolff zijn redenering zouden doortrekken, zou er geen enkele politieke beslissing meer plaats vinden. Bij elk beleidsvoorstel zijn er immers elementen die sneller en gemakkelijker gerealiseerd kunnen worden maar dit weerhoudt de politici er niet van om de moeilijkere taken op een latere datum toch uit te voeren. Het is in de beleidsanalyse geen ongeschreven regel dat enkel de simpele deelakkoorden worden uitgevoerd en men de moeilijkere links laat liggen. De vrees van Wolff is dus onterecht en kan niet ingeroepen worden als reden om de theorie van luck egalitarians te verwerpen.

XII. TE BEPERKT

Volgens Anderson hebben de luck egalitarians een gebrekkige opvatting over gelijkheid (Anderson, 1999, p. 288). Door zich enkel te richten op het compenseren van onverantwoord ongeluk, vergeten ze wat het echte doel zou moeten zijn: de sociale onderdrukking van mensen stopzetten. De ongelijkheid in de wereld heeft betrekking op het marginaliseren, onderdrukken en uitbuiten van de ander (Anderson, 1999, p. 312). Zo was het Zuid-Afrikaanse apartheidsregime onrechtvaardig omdat er sociale en politieke onderdrukking was en niet omdat de Afrikanen het "ongeluk" hadden om de verkeerde huidskleur te hebben (Hinton, 2001, p. 79). Het doel is dus niet om de impact van ongeluk weg te werken maar om ervoor te zorgen dat mensen in gelijkwaardige relaties met elkaar samen leven. Luck egalitarians besteden volgens Anderson te weinig aandacht aan de institutionele regels die de kansen van mensen beïnvloeden (Anderson, 1999, p. 309). Anderson pleit daarom voor "democratische gelijkheid" waarbij alle vormen van sociale onderdrukking zijn wegwerkt (Anderson, 1999, p. 313). Hinton heeft het over "een gelijkheid aan status" waarbij de economische onderdrukking en de sociale overheersing niet langer voorkomen (Hinton, 2001, p. 80). Gelijkheid wordt hier gedefinieerd als een relationeel begrip: mensen zijn pas gelijk als ze gelijkwaardige sociale relaties onderhouden. Dit in tegenstelling tot luck egalitarians die mensen als gelijk beschouwen als ze dezelfde hoeveelheid middelen hebben. Omdat luck egalitarians een verkeerde interpretatie hebben van wat gelijkheid zou moeten zijn, stelt Anderson voor om de theorie links te laten liggen en te vervangen door haar visie op "democratische gelijkheid" (Anderson, 1999, p. 312).

Anderson bewijst hiermee dat ze de theorie van luck egalitarians niet goed begrepen heeft (Knight, 2009, p. 149). De raciale, seksuele en sociale onderdrukking zijn namelijk schoolvoorbeelden van omstandigheden waarvoor een mens niet ter verantwoording kan geroepen worden. Het doel van luck egalitarians is net om deze omstandigheden te compenseren zodat mensen hun levensdromen kunnen najagen. De onderdrukking van de mensen is dus niet, zoals Anderson stelt, vergeten door de luck egalitarians. In tegendeel, het vormt de kern van hun filosofie. Ze willen een theorie ontwikkelen die ongevoelig is voor omstandigheden maar gevoelig voor bewuste keuzes. De onderdrukking van mensen, door de omstandigheden, moet dus volgens de luck egalitarians gecompenseerd worden. Deze compensatie hoeft niet steeds financieel te zijn. Luck egalitarians kunnen er ook voor pleiten om de wetten en de instellingen zo te wijzigen dat de onderdrukking niet meer voorkomt. Als de instituties zo gewijzigd worden dat onderdrukking niet meer voorkomt, zijn de omstandigheden immers ook gecompenseerd. De luck egalitarians pleiten dus ook voor een hervorming van de instellingen zodat onderdrukking niet meer voorkomt. Daarnaast kan geopperd worden dat in de ideale wereld van de luck egalitarians, deze onderdrukking veel minder zal spelen (Knight, 2009, p. 151). Dankzij de erfenisrechten en de progressieve belasting, zal een van de grondmotieven voor onderdrukking - financiële superioriteit - niet langer aan de orde zijn. De verschillende bevolkingsgroepen zullen in deze maatschappij (financieel) dichter naar elkaar toegroeien waardoor de kans kleiner wordt dat mensen onderdrukt worden. De kritiek dat luck egalitarians een verlaging van het welzijn zullen veroorzaken snijdt dus geen hout.

XIII. AUTONOMIE IN GEVAAR

Shiffrin poneert dat luck egalitarians de autonomie van de mens in gevaar brengen (Shiffrin, 2000, p. 245). Luck egalitarians stellen dat mensen de verantwoordelijkheid moeten dragen voor de keuzes die ze in alle vrijheid genomen hebben. Om dit te kunnen realiseren, pleiten sommige luck egalitarians voor een collectief verzekeringssysteem. Zo'n systeem bedreigt volgens Shiffrin de zelfstandigheid van de mens (Shiffrin, 2000, p. 237). In een collectief verzekeringssysteem heeft elke genomen beslissing namelijk gevolgen voor andere mensen. Als ik besluit om te roken, zullen de anderen via de verzekering mee moeten betalen voor mijn mogelijke toekomstige ziekten. Autonome beslissingen blijken dus consequenties te hebben voor anderen. Vandaar dat mensen bij het nemen van beslissingen zullen nadenken over de potentiële gevolgen voor anderen. En dit belemmert de keuzevrijheid van de mens. Hij kan niet meer in volledige vrijheid een beslissing nemen omdat hij steeds een afweging zal maken van de mogelijke gevolgen. In plaats van in complete autonomie een keuze te maken, worden zijn opties beïnvloed door het besef dat er (maatschappelijke) kosten verbonden zijn aan de beslissing die hij zal nemen. Omdat de autonomie,

volgens Shiffrin, de moreel belangrijkste waarde van de mens is moet de theorie van luck egalitarians dus aangepast worden (Shiffrin, 2000, p. 243). In de plaats daarvan moet men meer inschikkelijk zijn bij het bepalen van de verantwoordelijkheid voor de genomen keuzes.

Een antwoord op deze kritiek is dat de onvrijheid die veroorzaakt wordt door een ongelijke verdeling van hulpmiddelen belangrijker is dan de autonomie van de mens (Knight, 2009, p. 147). Bij het afwegen van de verschillende waarden, kan een luck egalitarian poneren dat de autonomie minder zwaar door weegt dan een onrechtvaardige wereld met ongelijke middelen. Stel dat er twee werelden zijn: een wereld A die geregeerd wordt door de principes van luck egalitarians en een wereld B waarin de principes van Shiffrin gelden. In wereld A verliezen de mensen een deel van hun autonomie maar ze leven wel in een wereld waarin ze niet verantwoordelijk gehouden worden voor hun omstandigheden. In wereld B daarentegen behoudt iedereen zijn volledige autonomie maar moet een mens wel de verantwoordelijkheid dragen voor zijn omstandigheden. Het spreekt voor zich dat wereld A rechtvaardiger is dan wereld B. De ongelijkheid die ontstaat wanneer een mens verantwoordelijk wordt gehouden voor zijn omstandigheden is groter dan het onrecht dat ontstaat wanneer mensen een deel van hun autonomie verliezen. Het doel van de luck egalitarians is een rechtvaardige wereld te bekomen waar mensen verantwoordelijk zijn voor hun keuzes maar niet voor hun omgeving. Een gedeeltelijke beperking van de autonomie is dan maar de prijs die daarvoor betaald moet worden. Ook kan gesteld worden dat het alternatief, een meer inschikkelijke houding bij het beoordelen van keuzes, ook door de luck egalitarians gepropageerd wordt. Zo stelt Cohen dat mensen enkel verantwoordelijkheid horen te zijn als hun keuzes "oprecht" waren. Cohen pleit dus eveneens voor een meer inschikkelijke houding. Aan de kritiek van Shiffrin is dus dankzij Cohen deels tegemoet gekomen. De vrees dat de autonomie in gevaar komt, weegt echter als kritiek niet zwaar genoeg door om de rechtvaardigheidstheorie van de luck egalitarians te verwerpen.

XIV. VERLAGEN VAN HET WELZIJN

Critici van het luck egalitarianism kunnen opwerpen dat deze theorie het algemene welzijn niet verhoogt maar verlaagt (Anderson, 1999, p. 291). Om gelijkheid te bereiken worden immers hulpmiddelen van de rijken getransfereerd naar de armen (Nozick, 1974, p. 234). De luck egalitarians stellen dat mensen moeten gecompenseerd worden voor nadelen waarvoor ze niet verantwoordelijk gehouden kunnen worden. Deze compensatie gebeurt door een deel van de hulpmiddelen van de "bevoordeelden" te geven aan de "benadeelden". Volgens Nozick verslechtert zo de situatie van de bevoordeelden want ze moeten een deel van hun hulpmiddelen afgeven. Het welzijn van de "bevoordeelden" wordt dus verlaagd om de benadeelden te helpen. Maar dat is volgens Nozick niet eerlijk want zo verlaagt immers ook de situatie van de benadeelden (Nozick, 1974, p. 228). Iedereen geniet immers van de talenten van de anderen. Wanneer iemand bijzondere

talenten heeft, zal dit volgens Nozick ook het welzijn van de anderen verhogen. Een zelfde geluid valt te horen bij Hayek die poneert dat de hele gemeenschap meegeniet van de capaciteiten van enkelingen (Hayek, 1963, p. 88). De winst die gemaakt wordt met de talenten blijft dus niet beperkt tot de bevoordeelden maar druppelt ook door naar de benadeelden. De maatschappij is dus geen constant-sum game waarbij de winst van de ene het verlies voor de ander betekent. Integendeel, de winst van de ene kan ook winst opleveren voor de ander. Als de luck egalitarians dus hulpmiddelen afnemen van de bevoordeelden, ontnemen ze de kansen op winstdeelname van de benadeelden. Het algemene welzijn van de maatschappij wordt dus verlaagd omdat de bevoordeelden niet langer de benadeelden kunnen laten meegenieten van hun talenten.

Deze kritiek overtuigt echter niet. Luck egalitarians pleiten er niet voor om alle talenten weg te nemen van de bevoordeelden. Ze willen enkel ervoor zorgen dat de benadeelden van dezelfde kansen kunnen genieten als de bevoordeelden. Het gaat dus niet om een verlaging maar om een verhoging van het welzijn. Het doel is om de benadeelden dezelfde hulpmiddelen te geven als die waar de bevoordeelden van genieten en niet omgekeerd. Luck egalitarians ponereren dat het onrechtvaardig is dat sommigen kansen hebben gekregen en anderen niet enkel en alleen op basis van omstandigheden. Denk bijvoorbeeld aan een erfenis of een positief leerklimaat. De bevoordeelden hebben deze kansen niet gekregen door een keuze maar gewoon door het geluk om geboren te worden in het juiste gezin. Omdat de benadeelden echter in minderwaardige omstandigheden moeten leven, hebben zij deze kansen niet gekregen. Maar ook zij hebben volgens luck egalitarians het recht op zulke kansen. Vandaar dat luck egalitarians pleiten voor een compensatiesysteem zodat de benadeelden ook van deze kansen kunnen genieten. Daardoor nemen de kansen van de benadeelden om productieve mensen te worden toe. In de gewone wereld blijven de benadeelden verstoken van zulke kansen en zullen ze weinig tot niet-productief zijn. Bij de luck egalitarians echter krijgen de benadeelden ook de opportuniteit om productief te zijn en zo collectief welzijn te creëren. De productiviteit daalt dus niet in de maatschappij maar neemt enkel toe. Als Nozick en Hayek stellen dat iedereen geniet van de talenten van sommigen, betekent dit dat er in de maatschappij van luck egalitarians méér welzijn zal zijn omdat er meer mensen kansen bezitten. In tegenstelling tot wat Nozick stelt, is het algemeen welzijn dus niet verlaagd maar verhoogd.

XV. IN CONFLICT MET HET GELIJKHEIDS- EN VRIJHEIDSPRINCIPE

Volgens Hayek kan niemand eraan twijfelen dat mensen niet gelijk zijn (Hayek, 1963, p. 86). Het is een essentieel kenmerk van het mensdom dat iedere persoon verschilt van de ander. Om de mensen materieel gelijk te maken, moeten we hen op verschillende manieren behandelen (Hayek, 1963, p. 87). Maar dit is in strijd met het basisprincipe dat stelt dat iedereen voor de wet gelijk moet behandeld worden. Om materiële gelijkheid te bereiken, moet men dus de wettelijke gelijkheid

overtreden. De twee gelijkheidsidealen, wettelijke en materiële gelijkheid, staan dus in contrast met elkaar en kunnen niet tegelijkertijd gerealiseerd worden. Meer nog, om de materiële gelijkheid te bereiken zal er een dwang nodig zijn om de bevoordeelden te verplichten om een deel van hun voordelen af te staan aan de benadeelden. Dit is volgens Hayek in strijd met het basisprincipe van een vrije samenleving dat stelt dat de mens zo weinig mogelijk dwang ondervindt (Hayek, 1963, p. 88). Het streven naar materiële herverdeling moet dus volgens Hayek verworpen worden omdat het in strijd is met het vrijheidsprincipe en het gelijkheidsprincipe van de samenleving.

Het klopt dat er een zekere dwang nodig is om aan herverdeling te doen. Maar ook in de vrije markt die Hayek propageert is dwang aanwezig (Ossenblok, 2013, p. 4). Een arme die gebruik wil maken van het eigendom van de rijke zal door de politie gedwongen worden om het eigendom te verlaten. Zo ondervinden zij die niets bezitten ook dwang als ze gebruik willen maken van de bezittingen van hen die wel iets bezitten. Mensen zonder eigendom kunnen dus evenmin vrij genoemd worden in de wereld van Hayek, want ze zijn niet vrij van externe dwang om te doen waartoe hij in staat is te doen. Door het bezit van de rijke wordt de vrijheid van de arme beperkt om te doen wat hij wil. Daarnaast is de vraag waar de grootste onrechtvaardigheid zit: bij het opleggen van dwang of bij het aanvaarden van verschillen in hulpmiddelen? In de wereld van Hayek zal er inderdaad minder dwang zijn maar de ongelijkheid tussen de mensen zal dezelfde blijven. Bij de luck egalitarians daarentegen wordt er dwang gebruikt maar zal de ongelijkheid onder de bevolkingslagen dalen. Ik meen dat de tweede wereld dichter komt bij het ideaal van een rechtvaardige wereld dan de wereld van Hayek. Mensen verantwoordelijkheid laten dragen voor hun omstandigheden is een groter onrecht dan mensen verplichten om aan herverdeling te doen. Volgens mij is de dwang een prijs die men bereid moet zijn om te betalen om een meer rechtvaardige wereld te bekomen. Het vrijheidsprincipe van Hayek moet dus deels opgegeven worden om een rechtvaardigere wereld te bereiken.

Ook het tweede punt van kritiek kan weerlegd worden. Volgens Hayek is materiële gelijkheid in strijd met het wettelijke gelijkheid. Luck egalitarians kunnen hierop antwoorden dat er in de wereld van Hayek helemaal geen gelijkheid is. Omdat de mensen bij Hayek verantwoordelijkheid moeten opnemen voor hun omstandigheden, worden ze net niet door de wet gelijk behandeld. De omstandigheden waarin mensen leven bepalen immers sterk de toegang die ze hebben tot de wet. De klassenjustitie die bestaat, slaat niet op de ongelijke behandeling door de wet maar de ongelijke toegang tot die wet. De benadeelden kunnen dus wel gelijk behandeld zijn volgens de letter van de wet, maar het is door hun ongelijke toegang tot het recht dat ze benadeeld worden. In de wereld van Hayek is dus evenmin wettelijke gelijkheid. Pas als de omstandigheden gecompenseerd worden en mensen gelijke toegang hebben tot de wet, kan er sprake zijn van wettelijke gelijkheid. In tegenstelling tot wat Hayek beweert, is de materiële gelijkheid dus niet in

strijd met de wettelijke gelijkheid. De materiële gelijkheid is een *conditio sine qua non* om van wettelijke gelijkheid te kunnen spreken. Omdat de luck egalitarians deze materiële gelijkheid beogen, zal er in hun wereld wél sprake kunnen zijn van wettelijke gelijkheid.

CONCLUSIE

Luck egalitarianism heeft de kritische toets vlot doorstaan. Luck egalitarians behandelen de benadeelden wél met respect en voelen zich helemaal niet beter dan hen. Ze worden gedreven door een rechtvaardigheidsgevoel dat stelt dat iedereen, arm of rijk, gelijke kansen verdient. Hun streven naar een betere wereld voor de minstbedeelden is het grootste teken van respect dat ze aan de benadeelden kunnen geven. Evenmin klopt de kritiek dat roekelozen, mantelzorgers of zeldzame zieken door luck egalitarians genegeerd worden. In de rechtvaardige wereld van luck egalitarians zullen zij steeds een plaats hebben omdat de sociale waarden en het recht op leven ook in rekening worden gebracht. Ook de commentaar dat mensen ten onrechte verantwoordelijkheid moeten opnemen voor hun keuzes overtuigt niet. Dankzij het concept "oprechte keuze" wordt hier immers aan tegemoet gekomen. De metafysische opmerking dat een mens nooit verantwoordelijk kan zijn, kan in de theorie van luck egalitarianism verwerkt worden. Tegen Wolff en Johnston kan geantwoord worden dat ze het kind met het badwater weggooien enkel om hun grote gelijk te bewijzen. Op de kritiek van Anderson en Nozick kan gerepliceerd worden dat luck egalitarians wél de onderdrukking bestrijden en het welzijn willen zien stijgen. De kritische geluiden van Shiffrin en Hayek, ten slotte, kunnen gesmoord worden met de stelling dat voor een rechtvaardigheidstheorie andere waarden belangrijker zijn dan autonomie of een leven zonder dwang.

De kritieken van tegenstanders waren dus niet sterk genoeg om het luck egalitarianism te verwerpen. Dit doet mij besluiten dat luck egalitarianism de theoretische basis zou moeten zijn voor elk progressief partijprogramma dat de ongelijkheid uit de wereld wil helpen (Knight, 2009, p. 155). De theorie van luck egalitarians is "the left's best hope" op een betere en rechtvaardigere wereld (Knight, 2009, p. 155).

Conclusie

Het nettovermogen van een arm Vlaams gezin bedroeg in 2010 gemiddeld 2.700 euro waar dat van een rijk gezin meer dan 687.000 euro was (Somers, 07-05-2014, p. 33). Kunnen we als maatschappij blijven beweren dat het kind uit het arme gezin hetzelfde duwtje in de rug kreeg als het kind van het rijke gezin? Kunnen we blijven stellen dat iedereen in Vlaanderen aan het begin van zijn leven dezelfde kansen krijgt? Is armoede dan, zoals meneer Walschaerts stelde, simpelweg de schuld van de armen? Kunnen we blijven poneren dat mensen verantwoordelijk zijn voor de omstandigheden waarin ze leven? Zijn de werklozen dan, zoals meneer De Wever beweerde, zelf verantwoordelijk voor het feit dat zij geen job hebben? Ik geloof van niet. We maken onszelf iets wijs als we blijven geloven dat succes enkel te danken is aan hard werken en een flinke dosis lef (Somers, 07-05-2014, p. 33).

Zowel meneer Walschaerts als meneer De Wever baseren zich op de twee premissen van Dalrymple. De eerste stelling van Dalrymple luidt dat een mens dankzij zijn vrije wil de volledige verantwoordelijkheid moet opnemen voor zijn keuzes. Dit is echter onrechtvaardig omdat het geen rekening houdt met het feit of de keuze oprecht en autonoom was. Wanneer een mens door interne of externe dwang een keuze maakt, is dit geen autonome keuze waarvoor men verantwoordelijk is. Mensen die de zelfkennis, de nodige alternatieven en de karaktersterkte ontberen om oprechte keuzes te maken, kunnen evenmin verantwoordelijk gehouden worden voor hun keuze. De tweede premisse die stelt dat elke mens zijn omstandigheden domineert, klopt evenmin. De omstandigheden bepalen vaak de keuzes die een mens later kan maken. Omdat een mens zijn omstandigheden niet gekozen heeft, is het onrechtvaardig om hem hiervoor volledig verantwoordelijk te houden.

Het klopt dus niet dat de rijkste kinderen hun succes enkel te danken hebben aan de keuze van hun ouders om hard te werken. Evenmin is het correct om te beweren dat de bedelende kinderen hun lot enkel aan hun gebrek aan wilskracht, en dus zichzelf, te danken hebben. De omstandigheden, de rijkdom van het gezin waarin ze geboren werden, bepaalden mee het lot van deze kinderen. Omdat deze kinderen hun gezin niet gekozen hebben, is het onrechtvaardig om hen verantwoordelijk te houden voor de gevolgen van hun omstandigheden. Zij hebben er immers niet zelf voor gekozen om in een kansarme of -rijke omgeving te leven. Maar deze 'niet-keuze' beïnvloedde wel de keuzes die ze later zelf gingen maken. Vandaar dat de kinderen en hun ouders, rijk of arm en werkend of werkloos, pas écht verantwoordelijk kunnen gehouden worden als hun keuze oprecht en autonoom was. Pas als ze de juiste capaciteiten hebben om een goede keuze te maken, kunnen we hen verantwoordelijkheid geven voor hun keuze. Zolang we deze inzichten niet toepassen, kunnen we aan de arme kinderen enkel het volgende excuusverhaal vertellen: "Sorry,

maar je had maar zo slim moeten zijn als je buur: die is zo verstandig geweest in een rijk gezin geboren te worden" (Somers, 07-05-2014, p. 33).